

**T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KÜTAHYA MERKEZ EMNİYET TEŞKİLATINDA GÖREVLİ
POLİSLERİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME
ALİŞKANLIKLARININ ARAŞTIRILMASI**

Abdullah BEKDEMİR

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

KÜTAHYA

2011

**T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KÜTAHYA MERKEZ EMNİYET TEŞKİLATINDA GÖREVLİ
POLİSLERİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME
ALİŞKANLIKLARININ ARAŞTIRILMASI**

Abdullah BEKDEMİR

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışmanı,
Yrd. Doç. Dr. Çetin ÖZDİLEK**

**KÜTAHYA
2011**

KABUL VE ONAY

Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

Abdullah BEKDEMİR'in hazırladığı “ **Kütahya Merkez Emniyet Teşkilatında Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Araştırılması** ” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Programında Yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

/ /2011

İmzalar

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Arslan KALKAVAN
D.P.Ü. Besyo Öğretim Üyesi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Çetin ÖZDİLEK
D.P.Ü. Besyo Öğretim Üyesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Halil BİŞGİN
D.P.Ü. Besyo Öğretim Üyesi

ONAY:

Bu tez Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Arslan KALKAVAN
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Çetin ÖZDİLEK'e tez boyunca yaptığı katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Çalışma boyunca bilgi ve deneyimleri ile yol gösteren Prof. Dr. Arslan KALKAVAN'a müteşekkirim.

Araştırmada anket uygulamasında yardımlarını esirgemeyen tüm emniyet çalışanlarına teşekkür ederim.

Bu tez herhangi bir kurum ya da kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

ÖZET

Bekdemir, A. Kütahya Merkez Emniyet Teşkilatında Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Araştırılması. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kütahya. 2011. Bu çalışmada, emniyet güçlerinde görev yapan polislerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket envanteri, 2010 yılında Kütahya Emniyet Teşkilatında görev yapan 72'si bayan 492'si erkek olmak üzere toplam 564 polis memuruna uygulandı. Uygulama için emniyet müdürlüğünden izin alınarak, stantlar kuruldu ve bir kısım anket elden dağıtıldı. Araştırmada polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarında tercih ettikleri etkinlikler, etkinliklere yönlendiren etmenler, bu etkinliklerin bıraktığı etkiler ve polislerin etkinliklere katılmama nedenleri arasındaki farka bakıldı. Araştırmada nonparametrik olarak toplanan veriler ölçeklendirme yöntemiyle parametrik verilere dönüştürüldü. Her bir ölçeğin ortalama puanları alınarak, genel özellikler için frekans analizi, fark analizleri için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Ki-kare testi kullanıldı.

Çalışma sonuçları; polislerin serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklerin, etkinlikleri tercih etme nedenlerinin, etkinliklerin bıraktığı etkilerin ve etkinliklere yeterince katılmama nedenlerinin mesleki kıdeme göre değişmediği görüldü ($p>0,05$). Bu etkinliklere yönelme nedenlerinin araştırılması ileriki araştırmalar ve rekreasyonun mesleki olarak rehabilitasyonda kullanılmasında yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Emniyet, Polis, Boş Zaman, Spor.

ABSTRACT

Bekdemir, A. Examining of Spending Leisure Time Behaviors of Polices Working in Kutahya City. Dumlupınar University Institute of Health Sciences, Master of Science Thesis, Program of Body Education and Training, Kütahya. 2011. In this research, it is aimed to determine spending behaviour of leisure time of polices working at security forces.

Survey used in the research was applied to 72 female, 492 male and in total 564 polices in Kutahya Security Forces in 2010. for application of the surveys, authorization was asked from security management, stands were placed, and some surveys distributed to individuals. In the research, differences between activities preferred by polices, factors directing to these activities, effects of these activities on polices, reasons for not attempting to activities were determined in the perspective of experience of polices. Nonparametric data collected from the research were transformed to parametric data using inventories. By taking average of each inventories, frequency analysis was used for demographic properties, Chi-Square statistic at $\alpha=0.05$ level was used for difference analysis.

Research results; there was not a significant difference of activities preferred by polices, on activity preferring reasons, directing reasons to these activities and reasons not attempting to activities based at leasure times ($p>0.05$). According to results, it is suggested that different activities based on working experience may be formed, further research may provide using of recreation as a vacational rehabilitation.

Key Words: Recreation, Security, Police, Leasure Time, Sport.

İÇİNDEKİLER**Sayfa**

KABUL VE ONAY	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
Araştırmanın Önemi.....	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Problem Cümlesi.....	3
Alt Problemler.....	4
Hipotezler.....	4
Araştırmanın Varsayımları.....	5
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1. GENEL BİLGİLER	6
1.1. REKREASYONLA İLGİLİ KAVRAMLAR.....	6
1.1.1. Zaman, Boş Zaman ve Rekreatyon Kavramları, Kullanımı ve Önemi.....	6
1.1.2. Rekreatyonun Etkinlik Alanları.....	7
1.1.3. Rekreatyonun Sınıflandırılması.....	8
1.1.4. Rekreatyonun Özellikleri.....	10
1.1.5. Rekreatyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	10
1.1.6. Rekreatyonel Katılımı Destekleyen Sosyo-Ekonomik Etkenler.....	12
1.2. REKREASYONUN DİĞER ALANLARLA İLİŞKİLERİ.....	14
1.3. KÜTAHYA'NIN REKREATİF AMAÇLI ETKİNLİK ALANLARINA YÖNELİK OLANAKLARI VE FAALİYETLERİ.....	19
1.3.1. Sportif Etkinlik Alanlarına Yönelik Olanakları ve Faaliyetleri.....	19

1.3.2. Diğer Etkinlik Alanları ve Faaliyetler.....	22
1.4. BOŞ ZAMAN ALIŞKINLIKLARINI VE REKREATİF ETKİNLİKLERİ BELİRLEMEDE KULLANILAN YÖNTEM VE ÖLÇEKLER	29
1.5. KONU İLE İLGİL YAPILAN ÖRNEK ÇALIŞMALAR.....	31
2. GEREÇ VE YÖNTEM	45
2.1. ÇALIŞMA EVRENİ	45
2.2. ARAŞTIRMA GRUBU.....	45
2.3. ARAŞTIRMA TEKNİĞİ VE PROTOKOL	45
2.3.1. Araştırma Tekniği	46
2.3.2. Protokol	46
2.4. İSTATİSTİK YÖNTEM	46
3. BULGULAR.....	47
3.1. KATILIMCILARIN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	47
3.1.1. Cinsiyet	47
3.1.2. Yaş	47
3.1.3. Doğum Yeri.....	48
3.1.4. Öğrenim Durumu	49
3.1.5. Medeni Durum	49
3.1.6. Aile Geliri.....	50
3.1.7. Mesleki Kıdem	51
3.1.8. Haftalık Ek Mesai Süresi	51
3.2. HİPOTEZ-1: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMANLARDA TERCİH EDİLEN ETKİNLİK ÇEŞİTLERİ ARASINDAKİ FARK.....	52
3.3. HİPOTEZ-2: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİN TERCİH EDİLME NEDENLERİ ARASINDAKİ FARK	54
3.4. HİPOTEZ-3: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNE YETERİNCE KATILAMAMA NEDENLERİ ARASINDAKİ FARK.....	55
3.5. HİPOTEZ-4: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİN BIRAKTIĞI ETKİLER ARASINDAKİ FARK.....	57

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
4.1. TARTIŞMA.....	60
4.2. SONUÇ.....	65
4.3. ÖNERİLER.....	68
KAYNAKÇA	69
EKLER.....	75
Ek.1. Anket Formu	766
Ek.2. Yazışmalar	77
Ek.3. Boş Veri Formu	80
Ek.3. Veriler	81
Ek.4. İstatistik Sonuçları	86

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo.1. 1. Kütahya Halk Eğitim Müdürlüğü Kursları ve Öğrenci Sayıları	28
Tablo 3. 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	47
Tablo 3. 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları.....	48
Tablo 3. 3. Katılımcıların Doğum yerlerine Göre Dağılımları.....	48
Tablo 3. 4. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	49
Tablo 3. 5. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları	50
Tablo 3. 6. Katılımcıların Aile Gelirlerine Göre Dağılımları.....	50
Tablo 3. 7. Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları	51
Tablo 3. 8. Katılımcıların Haftalık Ek Mesai Sürelerine Göre Dağılımları	52
Tablo 3. 9. Serbest Zamanlarda Tercih Edilen Etkinlikler Arasındaki Fark.....	53
Tablo 3. 10. Serbest Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Arasındaki Fark.....	55
Tablo 3. 11. Serbest Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılamama Nedenleri Arasındaki Fark	57
Tablo 3. 12. Serbest Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Arasındaki Fark.....	58

KISALTMALAR LİSTESİ

E.G.M.	: Emniyet Genel Müdürlüğü
G.S.G.M	: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü
M.H.K.	: Merkez Hakem Kurulu
T.F.F.	: Türkiye Futbol Federasyonu
M.E.G.S.B.	: Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı
T.B.M.M.	: Türkiye Büyük Millet Meclisi

GİRİŞ

Artan kentleşme ve her geçen gün sayısı artan farklı meslek dalları, teknolojik olanaklar, giderek bireylerin hayatlarını tekdüze ve sıradan bir yapıya itmektedir. Bir zamanlar işe yürüyerek giden, mahalle aralarında maçlar yapan, akşamları bir araya gelerek eğlenceler düzenleyen toplumun yerini birbirinden uzak, haberleşmenin yetersiz olduğu ve belli sınırların çizildiği bir sosyal yapı almıştır. Günümüz insanı özellikle internetin getirdiği olanaklar nedeni ile daha çok teknolojiye bağımlı ve asosyal bir yapı sergilemektedir.

İş yoğunluğunun bu derece artması ve kişisel ilişkilerin sınırlandırılması nedeni ile azalan iletişim toplumun her kesiminde kendisini gösterirken, bu eksikliğin en önemli ve vahim sonuçlarından birisi de mesleki stres ve kişisel kaygı seviyelerinin yüksekliğidir. Bu durum birey sağlığını etkilemekte, günümüzde pek çok program sayesinde boş zamanların değerlendirilmesi etkinliklerine önem verilmektedir. Zira boş zamanları değerlendirmedeki eksiklik bireyler üzerinde kendisini sağlık sorunları şeklinde gösterirken, rekreasyonel faaliyetler bu yaklaşıma göre bir nevi koruyucu hekimlik görevi de üstlenmektedir.

Rekreasyonel faaliyetlerin pek çok alanla ilişkisi vardır. Bunların içinde spor, turizm, ekonomi, sosyoloji ya da psikoloji gelebilir. Ancak teorik alandan ziyade uygulama açısından en çok önem arz eden alan spor olarak öne çıkmaktadır. Çünkü spor gerek bireyin rekreasyonel faaliyetler sayesinde psikolojik zindeliğini sağlamakta, gerekse vücut etkinliğinin artması sayesinde fiziksel zindeliği de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle hem ülkemizde, hem de gelişmiş ülkelerin büyükçe bir kısmında rekreasyon olgusu sporun bir alt dalı olarak kabul görmektedir.

Sporun rekreasyon açısından değerlendirilmesinin pek çok getirisi bulunmaktadır. Bunlardan bireysel gelişim, zindelik gibi kişisel faydaların yanında, gelişen spor ekonomisi sayesinde istihdam ve kalkınma üzerindeki etkileri de tartışılmaz. Günümüzde pek çok akademik araştırma ile sporun rekreasyonda nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmaktadır.

Gerek üstlenilen görev, gerekse toplumsal ve kişisel olaylarda genellikle insanların duymak istemedikleri konularla ilgilenme nedeni ile emniyet çalışanları büyük bir stres ve olumsuzluk içerisinde görevlerini yerine getirmektedir. Emniyet çalışanlarında, hiçbir sosyal olumsuzluk olmasa dahi, kendilerine zimmet edilmiş silahı taşımak ve sorumluluk yüklenmek büyük bir stres ve kaygı yaratmaktadır. Bu nedenle rekreasyonel faaliyetlerin emniyet çalışanları için oldukça hassas ve titiz bir şekilde ele alınması gereklidir.

Öte yandan geçtiğimiz dönemlerde polis teşkilatına yapılan olumsuz yaklaşımlar emniyet çalışanlarını da germiş, istenmeyen ve sonuçları hoş olmayan bir dizi olayla karşı karşıya da gelinmiştir. Çözüm olarak toplumsal olaylarda sorun çıkaranların cezalandırılmasının geçici bir çözüm olduğunu fark eden emniyet genel müdürlüğü, polislerin halkla ilişkiler, müzik, spor gibi etkinliklerle boş zamanlarını değerlendirmelerine olanak sağlayacak yolları aramaya ve bu çalışmalara hız vermeye başlamıştır. Bu nedenle bu çalışmada da emniyet çalışanlarının boş zamanlarını değerlendirme düzeylerinin sportif açıdan incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada Kütahya ili merkezinde göre yapan 564 emniyet çalışanı üzerinde anket uygulaması yapılarak çalışanları sportif etkinliklere katılma sıklığı, katılma derecesi ve etkinlik türlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada kullanılan anket verileri MS Excel veri formuna girilerek, sonuçlar SPSS 17.0 for Windows programına aktarılmış ve istatistik testlerine yer verilmiştir. Araştırma sonucunda bir dizi öneri getirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ülkemizin sükûn, güvenlik ve düzenini sağlamak ve korumakla görevli olan emniyet görevlileri bu görevlerini yerine getirirken sürekli mesleki stres ve kaygı altında bulunmaktadır. Özellikle yoğun olarak kanunlara ve kurallara uymayan halkla iç içe olmak durumunda kalan emniyet görevlilerinin bu stres ve kaygıları daha da yükseldiği bilinmektedir. Bu ve buna benzer sebeplerle stres altında olan emniyet çalışanlarının rekreasyon etkinliklerine katılımlarının mesleki başarıları açısından önemli olduğu

düşünülmektedir. Çalışmamız etkinliklere katılımın hangi çeşitlilikte ve ne derecede olduğunu ortaya koyarak mesleki stresin ortadan kaldırılabilmesi için rekreatif faaliyetlerin öneminin gösterilebilmesi ve bu konuda öneriler getirilmesi bakımında önemli görülmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın temel amacı, Kütahya emniyet güçlerinde görevli polislerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının daha yoğun olarak hangi yönde olduğunu ve olumlu ve olumsuz olarak bu katılımın şekillenmesine neden olan etkenleri araştırmaktır.

PROBLEM CÜMLESİ

Yoğun iş tempoları ve sürekli olarak suçlularla uğraşmaları gibi mesleki özellikler ülkemizde sayıları yaklaşık 200 bine yaklaşan emniyet görevlilerinin fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklarını olumsuz etkileyebilmektedir. Tüm mesleklerde olduğu gibi toplumun güvenliğini sağlamakla görevli olan emniyet görevlilerinin sağlıklarını koruyabilmeleri ve dinç kalabilmeleri için rekreatif faaliyetler çok önem kazanmaktadır. Ancak alışkanlık haline getirilmiş bir davranış olmaması veya imkânların kısıtlı olması gibi bu faaliyetlere katılımı destekleyen etkenlerdeki bazı olumsuzluklar, toplumun birçok kesiminin bu faaliyetlere gerektiği kadar katılmadıkları görülmektedir. Emniyet teşkilatında görev yapan polislerin bu faaliyetlere katılmaları hem kendi sağlıkları ve hem de görevlerini layıkıyla yerine getirebilmeleri açısından çok önemlidir. Şehrin ve kurumların imkanlarının az olması halkın bu faaliyetlere katılmalarını olumsuz etkilemektedir. Bu araştırmada emniyet teşkilatında çalışan polislerin daha yoğun olarak katıldıkları etkinlik alanlarının ve katılmadıkları etkinliklere katılmama nedenlerinin tespit edilmeye çalışılacaktır.

Alt Problemler

1. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinlik çeşitleri* bakımından bir fark var mıdır?

2. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklerin tercih edilme nedenleri* bakımından bir fark var mıdır?

3. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zaman etkinliklerine yeterince katılmama nedenleri* bakımından bir fark var mıdır?

4. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler* bakımından bir fark var mıdır?

HİPOTEZLER

1. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinlik çeşitleri* bakımından bir fark yoktur.

2. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklerin tercih edilme nedenleri* bakımından bir fark yoktur.

3. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zaman etkinliklerine yeterince katılmama nedenleri* bakımından bir fark yoktur.

4. Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin; *mesleki kıdemlerine* bağlı olarak *serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler* bakımından bir fark var yoktur.

ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Araştırmada temel olarak Şu varsayımlardan yararlanılmıştır:

1. Araştırmaya katılan tım polislerin anket sorularını doğru anladıkları ve cevaplandıkları varsayılmıŐtır.
2. Araştırmada kullanılan anketin araştırmanın amacına uygun ve yeterli olduğu varsayılmıŐtır.
3. Araştırmada kullanılan istatistik analizlerinin araştırmaya uygun ve yeterli olduğu varsayılmıŐtır.
4. Araştırmada kullanılan yöntem ve tekniklerin araştırmaya uygun olduğu varsayılmıŐtır.
5. Araştırmanın �rnekleme grubunun araştırma evrenini temsil ettiği varsayılmıŐtır.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

AraŐtırmamız 2010 yılında Kütahya Emniyet Teşkilatında görev yapan 72'si bayan 492'si erkek olmak üzere toplam 564 polis memuru ile sınırlandırılmıŐtır. Ayrıca çalışmamız konu ile ilgili ulaŐılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlıdır.

1. GENEL BİLGİLER

1.1. REKREASYONLA İLGİLİ KAVRAMLAR

1.1.1. Zaman, Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramları, Kullanımı ve Önemi

Boş zaman; Parker'e göre, bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyete uğraştığı zamandır. Bireyin özgürce istediği gibi kullanabildiği zamandır (1).

Uluslararası turizm uzmanları birliği (AIEST) göre boş zaman; bir küsmenin var olma, çalışma veya çalışmayla ilgili ihtiyaçları karşıladıktan sonra, geriye kalan kullanılabilir zamanın miktarı olarak tanımlanmaktadır. Kısaca boş zaman; dar anlamda iş ile ilgili hayatı idame ettirme sorumluluklarından veya diğer emirli görevlerden serbest kullanılan zaman olarak tarif edilmektedir. Geniş anlam ise; Birçok kültürel ve kamu hizmeti kapsamı içindeki hobiler veya meşguliyetler dizisine katılım suretiyle, benlik geliştirme için serbestçe kullanım hakkı ve fırsatları olarak tanımlamıştır. Başka bir ifadeyle, Boş zaman yaratıcı ve manevi değerlerin bir kaynağı olarak da görülebilmektedir (2).

Genel anlamda boş zamanların tarihsel gelişim süreci Çalışan grupların 1880'lerde ücretli izin hakkı olmamasına rağmen paskalya resmi banka tatili gibi dönemlerde tatillere çıktıkları görülmüştür. Ama son yüzyıl içinde, yıllık çalışma süresinin 3000'den 2200 saate indirilmesi ile kişilerin dinlenme süresi çoğalmıştır. Boş zaman ve turistik tatiller meydana geldikten sonra ortaya üç sekiz adıyla bir teori atılmıştır. Bu teorinin anlamı ise şöyleydi; 8 saat iş, 8 saat gevşeme ve 8 saat dinlenme gibi bir anlam içermektedir. 20 yy da boş zamanı ve tatili bir hak olarak kabul eden ülkeler, yıllık ücretli izin hakkını çeşitli tarihlerde kabul etmişlerdir (2).

Rekreasyon; yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince recreation kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde boş

zamanı değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu ise, bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır. Rekreasyonun, yeniden yaratma anlamındaki klasik yaklaşımını göre; rekreasyon kişiyi zorunlu iş etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon; işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak, insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir. Rekreasyon, insanların temel ve çağdaş bir ihtiyaçları olarak nitelendirilirken, insanın boş zamanı için değerli olan faaliyetleri eğitimleri, imkânları ve danışmanlık hizmetlerinin tamamını kapsamaktadır. Bayer'e göre rekreasyon, kişiyi hayata bağlayan dinlendirici, eğlendirici, meşgul edici veya bu etkinliklere katılmak suretiyle ruhen ve bedenen bir canlılığı elde etmektir. İnsanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi ve grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir (3).

1.1.2. Rekreasyonun Etkinlik Alanları

Rekreasyon, insanların yaşamlarında yapması zorunlu olan (örneğin yemek, uyumak, çalışmak vb.) durumlar dışında kalan serbest zamanda uygulanan aktivitelerdir. Toplumların kültürel ve ahlaki gelişimi büyük oranda serbest zaman kullanımı şekline bağlıdır. Rekreasyon serbest zamanda yapılır. Rekreasyonla kişi gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile katıldığı etkinliklerde bulunur. Rekreasyon faaliyeti kişisel ve toplumsal fayda sağlar (3).

Rekreatif faaliyetler, insanın her yaş dönemindeki yaratıcılık gücünün ortaya çıkmasına ve bu gücün geliştirilmesine hizmet eder. Yaratıcı olmak her insanın içinde saklı olan ve her insanda var olan bir yetenektir. Rekreatif etkinlikler neticesiyle oluşabilecek denemeler kişinin gizli kalmış yönlerini ortaya çıkartır. Çalışma başarısı ve iş verimini artırır. Rekreasyon, uygun faaliyet seçimi yapmak, organize bir programa katılmak şartı ile iyi bir lider önderliğindeki kişinin o verimini artırmakta ya da başarısına olumlu katkı sağlamaktadır. Ekonomik hareketi geliştirir. Kişi boş zamanlarını değerlendirirken, seçeceği etkinlik çeşidiyle ekonomik işlevi olan bir üretim sağlayabilmektedir. Kişi ürettiği malda esas amaç olarak rekreatif bir faaliyeti güdüyorsa, bu malı paraya dönüştürse dahi(faaliyetlerini sürdürebilmek için gerekli parayı sağlamak amacıyla) bir rekreasyon faaliyetinde bulunuyor demektir (3).

1.1.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon; kamu, ticari, özel, gönüllü, terapi, okul, işyeri gibi sınıflandırmaya tabii tutulmaktadır. Buna göre, kamu rekreasyonun temel felsefesi, her türlü yerleşim biriminde yaşayan bireylerin serbest zamanlarını bireysel ya da gruplar halinde verimli bir şekilde kullanmaları olarak geliştirmeleridir. Kamu rekreasyon hizmetlerini; devletin, il özel idarelerinin ve yerel yönetimlerin hizmeti olmak üzere üç ana grupta toplanabilir. Çok yönlü bu hizmetler; planlamalar, yatırımlar, rekreasyona ayrılan arazi ve tesislerin inşası, bakımı gibi görevlerdir (11).

Ailelerin davranışları rekreasyonel sınıflandırmada etkilidir: ev aletlerinden sonra sırada boş zamanların değerlendirme donanımı gelmektedir.1950 yılından bu yana radyo, televizyon ve video edinme özlemi pek çok yerde gelir artış oranlarını da üstünde olmuştur. Televizyon'a direnen küçük bir azınlık varsa da, onlarda teknolojiye düşman değildir(stereo müzik setleri, kişisel bilgisayarlar tercih etmektedir) Nihayet evlerin boş zamanı değerlendirme araçlarıyla donanımı, dışarı çıkarmak (gezintiler. ziyaretler) yerine, evde oturma eğilimi güçlenmektedir. Televizyon bu eğilimden karlı çıkan baş unsurdur (5).

Toplumlar boş zamanlarını kültürel özelliklerine göre değerlendirirler. Gerçekten de gruplar bile seçimlerini bu özellik ve imkânlarına göre yapmaktadır; örnek olarak; insanların açık havada bir geziye veya kapalı salonda oturumu seçmeleri ve özellikle toplumda bunun yaygınlık durumu böyle bir etkenle açıklanabilir. Günümüzde toplumlarda en belirgin boş zaman kurumları şunlardır.

Spor: Bireyin biyolojik ve psikolojik (bedensel ve ruhsal) gelişimini sağlayan bir eylem biçimidir. Bireysel gibi görülen spor; imkân, hedef, sayıtlı ve icra şekliyle toplumsaldır, sosyal bir çerçevede olup biter. Boş zaman değerlendirmede sıkça başvurulan yollardan birisidir.

Sinema tiyatro ve televizyon: Görsel yolların başında gelmekte ve boş zamanların doldurmaktadır. Öyle ki televizyon çoğu oluşumlarda kullanacağı boş zamanı geri dönüşlü olarak ortaya çıkarmaktadır diğer eylemlerin vakitlerinden almaktadır (6). Sinema ve televizyon arasındaki rekabette ise, sinema dünyanın her yerinde gerilemekte, buna karşılık eve giren televizyon alıcısı sayısında sürekli bir artış gözlenmektedir (5).

Müzik dinleme: Konser vb. gibi özel yolların yanında değişik kitle iletişim araçlarıyla yaygınlık kazanmakta ve boş zamanları ya da diğer bazı eylemlerin zamanını paralel olarak kullanmaktadır (6):konser müziği kaydedilmiş müziğin ve Radyo –TV yayınlarının güçlü rekabetiyle karşı karşıyadır (5).

El sanatları: El beceri ve değerlendirmesine dayalı eylemlerdir. Yalnız buradaki el sanatları mesleksel olmayıp bir boş zaman değerlendirmesi olan uğraşlardır. Mesela kadınların örgü, nakış, vb. çoğu incelikli ve salt ekonomik olmayan çalışmaları el sanatları olarak birer boş zaman değerlendirmesidir.

Okuma: Basın ve yayınla ilgili bir boş zaman değerlendirme yoludur. İnsanlarda zihinsel gelişmeyi sağlar. Kişisel görünse de okuma bile bir toplumsal temele dayanır (6). Görüntü ve ses başta olmak üzere yazı karşısında üstünlüğü ele geçirmiştir. Ama kitap, en mütevazı ailelerin bütçesinde bile belli bir paya sahiptir (5).

Diğer Etkinlikler: Bunların dışında gelişen teknolojinin sunduğu olanaklar ile bilgisayar oyunları, gezi ve benzeri pek çok etkinlik sınıflandırılabilir.

1.1.4. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyon etkinliklerinin özellikleri birey üzerinde bıraktıkları etki ile paralellik gösterir. Bu özellikleri sayacak olursak: Rekreasyon bireyi mutlu eder, fiziki sağlık gelişiminde önemli düzeyde pozitif etki sağlar, ruh sağlığı açısından moral, motivasyon ve özgüven kazandırır (3). Ayrıca yapılacak uygulamalı aktivitelerle zihinsel gelişim sağlar, ileride oluşabilecek ruhsal ve fiziksel gerilemeyi önler ve/veya azaltır, bireyi sosyalleştirir, hayal gücünü (yaratıcılık) geliştirir, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirir, kişisel başarı ve verimin artışında pozitif etki sağlar, sosyalleşme, dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar, yetenek seçiminde en etkili doğal yöntemdir, verilen özel eğitim ile sosyal yaşam arasında köprüdür, rehabilitasyon sürecini hızlandırır ve etkili kılar. Diğer taraftan drama, oyun, spor ve organizasyonlar verilen rehabilitasyon eğitiminin ilk uygulama alanları ve sosyal yaşamın ilk adımıdır, ailenin (velinin) moral ve motivasyonuna dolaylı yoldan katkı sağlar (20).

1.1.5. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyon faaliyetlerin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan ileri gelmektedir. Kişisel yönden; fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanı sosyalleştirmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu etmesidir. Toplumsal yönden ise; toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlaması

ve demokratik toplum yaratılması, rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerinden bazılarını oluşturmaktadır (3).

Rekreasyonun esas gayelerinden birisi insanın mutluluğunu sağlamaktır. Günümüzde mutlu, sağlıklı ve çağdaş insan rekreasyonla uğraşan insandır. Bu insan, rekreatif aktivitelere katılarak, günlük rutin yaşantısına renk katmakta ve yaşantısını zenginleştirmektedir. Böylece, kişi mutluluğu yakalayabilmektedir. Ancak, kişinin mutluluğunu bir tek faaliyet çeşidi ile sağlayabilmesi çok zordur. İnsana gerek bir çok faaliyet çeşidi sunma imkanı vererek mutlu olma hazzı tattırarak, gerekse insanı çalışma, eğlenme dinlenme, ibadet etme, sevme gibi aktiviteler arasındaki ahenk ve bütünlüğü sağlayan rekreasyon, insanın mutluluğu yakalayabilmesinde en önemli araçlardan birisi olmaktadır (3). Nitekim iyi değerlendirilen boş zamanlar insanlara mutluluk getirebileceği gibi, değerlendirilmeyen boş zamanlar da insanlar için mutsuzluk kaynağı olabilmektedir. Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar (20). Aynı konu üzerinde yapılan bir rekreatif faaliyet içinde toplumun her kesitinden insanlar bir arada bulunabilmektedir. Bugünkü toplumlarda değişik birçok faktör insanları birbirinden ayırmaktadır. Irk, milliyet, din-mezhep, sosyal konum, eğitim, kültür e ekonomik farklılıklar bu ayırım gruplarını oluşturmaktadır. Bu gruplar arasındaki çeşitli şiddet derecelerinde olan sürekli bir çatışma, toplumların rahatsızlık kaynaklarından birisidir. Rekreasyon faaliyetleri, gruplar arasındaki bu çatışmanın azaltılmasında önemli rol oynamaktadır. Rekreatif aktivitelere sosyal, ekonomik veya eğitim farklılıkları ortadan kalkar ya da önemsizleşir. Her kesimden insan ortak zevkleri doğrultusundaki aktivitelere bir araya gelirler ve ortak uğraşlarda bulunurlar (40).

Demokratik toplumun yaratılmasında imkân sağlar. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar (3). İyi bir yurttaş olabilmenin öğretilmesinin temelinde insanların sosyal ortamda toplumun kurallarına uymaları, davranışlarını kontrol etmeleri gibi hususlar bulunmaktadır. Bu özellikler bir voleybol veya futbol antrenmanında ya da maçında, sporcuların eksiksiz uymak zorunda oldukları kurallara veya davranışlara benzemektedir.

Bu benzerlikten dolayı kişinin rekreatif faaliyetlerle kazanacağı belli kurallar içinde yaşamak, bu kurallara uymakta ve uygulamakta zorluk çekmemek, başkalarının haklarına saygılı olmak, böylece medeni bir toplum oluşturmaya katkıda bulunmaktır (40).

1.1.6. Rekreatif Katılımı Destekleyen Sosyo-Ekonomik Etkenler

Rekreasyon, fiziki sağlık gelişimi yaratır. İnsanın teknolojik imkânları kullanıp modern hayata geçmesiyle beraber hareket etme ihtiyacının da azaldığı görülmektedir. Taşıt vasıtalarının yaygınlığı, haberleşme imkânları, ev ve bürolardaki kullanım araç ve gereçlerin insanın daha önce yoğun bir hareket temposu içinde yaptığı birçok şeyi otomatik olarak ve çok az bir hareketle yapabilmesine imkân vermiştir (3). İnsanın bu az enerji sarfıyla yaşıyor olması, bazı sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Bu sorunlar; dolaşım ve solunum sisteminin kapasitesinin azalması, kalp damar hastalıklarının artması, aşırı şişmanlık, sindirim sisteminde meydana gelen aşırı değişiklikler ve bunun sonucu oluşabilecek ülser yaraları, eklem hareket sınırlarının azalması ile kireçlenmelerin oluşumu, iç organlarda düzensizlik, kemik hastalıkları gibi rahatsızlıklar gelmektedir. Rekreatif faaliyetlerinde spor ve beden hareketleri geniş yer tuttuğundan yavaş hareketlerden doğan sorunların çözümünü, sağlık ve zindelik sağlamaktadır (40).

İnsanın aile, okul veya iş hayatındaki sorunları onun sinir sistemini bozarak, yorulmasına ve dayanma gücünün azalmasına neden olabilir. Teknolojinin ve hayatın monotonluğunun getirdiği stres kişiye fizyolojik ve psikolojik anlamda büyük rahatsızlıklar oluşturabilir. Rekreatif faaliyetlerin seçiminde kişi özgür davranır. Bu kişiye özgürlük hissi tattırarak onun ruhsal zenginlik kazanmasını yardımcı olur. Daha çok gurupsal olarak gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler, insanın sosyal ilişkiler kurmasında ve geliştirmesinde büyük rol oynar. Nitekim yeni arkadaşlıkların oluşması, grup içinde yer edinme, yerini idrak edebilme ve diğer grup üyelerini tanıyabilme gibi çabalar, kişinin sosyal yaşantısını etkileyerek olgunlaşmasını ve toplum hayatına alışmasını sağlar. İnsanın çoğu kez hangi düzeyde bir beceri veya yetenek düzeyinde olduğu anlaşılabilir. Bu durum kişinin isteyerek

ve severek yaptığı bir işte ancak kendisini gösterebilir. Herhangi bir faaliyeti rekreatif amaçlarla yapan kişi, bu faaliyet için beceri ve yeteneğin ortaya çıkmasını, faaliyete katılan yetenekli diğer kişilerle kültürel ve sosyal ilişkiler kurarak ve devamlı çalışarak sağlayabilmektedir (3).

1.2. REKREASYONUN DİĞER ALANLARLA İLİŞKİLERİ

Serbest zamanları değerlendirme etkinliklerinin geneli olarak nitelendirilen rekreasyon, pek çok alanla da yakından ilgilidir. Bunların başında ise spor, turizm, çevre, turizm ve ekonomi gelmektedir.

Rekreasyon ve Spor

Toplumdaki bireylerin sağlıklı olması, kendini tanıması, yetenek ve yeterliliklerinin lakında olması, potansiyelini tümüyle gerçekleştirebilmesi için serbest zamanlarını bilinçli bir biçimde değerlendirmesi gerekir. İnsanın organizmasının sağlıklı kalabilmesi ve dinamikliği, hareketliliğine bağlı olması nedeniyle, sportif etkinliklere katılmak çocukların ve gençlerin bedensel, ruhsal gelişimi ve sosyalleşmesi, yetişkin ve yaşlıların sağlıklı yaşayabilmeleri için zorunludur (10).

Serbest zaman etkinliklerinden biri olan sporun, oyunların, dansın, açık ve kapalı alan eğlencelerinin insanların genel fiziksel yapılarının sağlanması ve devamı için Önemli ve ihmal edilemeyecek bir unsurdur. İnsan hareket eden bir varlıktır. Doğumuyla birlikte vücut organları ve sistemleri gelişir ve büyümeye başlar. Yaşamın sürdürülebilmesi için harekete ihtiyaç vardır; yemek yeme, yürümek, çeşitli hareketlerde bulunmak gibi. Sağlıklı büyüme, gelişme ve yaşamı sürdürmek için uygun bir fiziksel yapı ve fiziksel aktivite gereklidir. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki düzenli fiziksel aktivite, şişmanlığı, kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarım, yüksek tansiyon, kolesterol, çeşitli kas ve eklem rahatsızlıklarım vb. gibi Önlemede etkilidir. Egzersizle sağlığı korumak bilimsel bir gerçekliktir (7).

Serbest zamanların değerlendirilmesin de spor olayı önemli bir yer tutmaktadır. Spor nitelikleri itibariyle sadece bir serbest zaman faaliyeti olarak düşünülemez. Spor sosyal bir kurum olarak, toplum hayatıyla çok yoğun bir şekilde ilişkilidir. Sporun nitelik ve öneminin günümüzde anlaşılması ve yaygınlaşmasında, serbest zamanın sportif

faaliyetlerle doldurulmasının yeri küçümsenemez, "kitle sporu", "yaşam boyu spor", gibi parolalar, tüm dünyada farklı cins, meslek ve statülerdeki bireyleri aktif olarak spora çekebilme yollarından birisi de serbest zaman faaliyetlerinde spor yapma eğilimlerini teşvik etmektir (9).

Rekreasyon ve Çevre

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızlı gelişimi, bireylerin yaşam standartlarını arttırırken yine bireylerin yaşadığı çevrede pek çok şeyin yok olmasına veya değişim geçirmesine neden olmaktadır (14).

Özellikle 20 yüzyılda karşılaşılan hızlı teknolojik gelişmelerin doğa üzerindeki baskısı tehlikeli boyutlara ulaşmış, 20. yüzyılın sonuna doğru toplumlar, çevreleriyle olan ilişkilerinden kaynaklanan bir küme sorun ile karşı karşıya bulduklarının ayırımına varmaya başlamışlardır. İnsanoğlu kendini evrenin sahibi sanmakta iken, günün birinde doğaya boyun eğmesinin, doğa ile uzlaşmanın kaçınılmaz olduğunu öğrenmek zorunda kalmıştır (15).

İşin özüne bakılırsa insanoğlu ile doğa arasında gizli bir anlaşma var gibidir. Bu anlaşmaya göre insan doğayı gözetmek, doğa da insana hayat vermek veya yaşama şansı tanımakla yükümlüdür. Bu insan ile doğa arasında gizli bir anlaşmadır. Taraflardan birinin anlaşmayı bozması hem kendinin hem de diğerinin zarar görmesi anlamına gelecektir. İnsanoğlu süreç içerisinde bu anlaşmaya zaman zaman riayet etmemiş, türlerin yok olmasına, çevresel değerlerin tüketilmesine neden olmuş, karşılığını ise sağlıksız yaşam alanı olarak bulmuştur (16).

Çevreyi, insan etkisinden ayrı olarak düşünmek mümkün değildir. Çünkü çevre, yalnızca derimizin dışındaki dünya değil, etkilediğimiz, etkilendiğimiz, biçimlediğimiz ve aynı zamanda kendimizi gerçekleştirdiğimiz, yani biz olduğumuz yerdir (17).

Yaşanılan çevreden bu denli yararlanmak kadar onu korumak, doğal dengesini bozacak davranışlardan kaçınmak da çok önemlidir (18). Aksi takdirde yerel ve uluslararası ilgili otoriteler çevre sorunlarına gereken ilgiyi gösterip; kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamaz, insanlara benimsetmezler, insanlar alışkanlıklarına devam ederlerse, orman katliamına devam ederlerse ve tahrip edilen ormanların yerine yenilerini yetiştirmezlerse hem de çok daha fazlasıyla yetiştirmezlerse, teknolojik gelişmelerde çevreyi ön planda tutmazlarsa dünyamız çok yakın bir gelecekte çok büyük felaketlerle yüz yüze gelecektir (19).

İnsanlığın bu büyük felaketlerle karşı karşıya kalmasını engellemek için ise bireyden başlamak üzere toplumun her kesimine çevre bilincinin kazandırılması için gerekli önlemler alınmalıdır. Bunun için, insanların doğayla iç içe yaşamaları, doğayı incelemeleri böylece görerek, hissederek doğayı sevmeleri sağlanmalıdır. Bunun sağlanması içinde rekreatif etkinlikler önemli bir araç olarak değerlendirilebilmektedir. Rekreasyon etkinliklerinin de büyük bir kısmı doğada meydana gelmektedir. Yani, rekreasyon amacıyla kullanılan kaynakların çoğu doğadadır. O halde, insan ile yaşadığı doğal çevre arasında, bir taraftan ekonomik ve hayatın devamı bakımından, diğer taraftan turizm ve spor gibi birçok etkinlik çeşidinin yer aldığı rekreasyonel değerler bakımından yakın bir ilişki bulunmaktadır (20).

Doğa da yapılan bu rekreatif etkinlikler beraberinde de bir takım çevresel sorunlar getirmektedir. Bu etkinliklerin doğal alandaki etkileri, etkinliklerin neden olduğu değişikliklerin belirginliğine ve büyüklüğüne göre olumlu ya da olumsuz olabilir (21).

Rekreasyon ve Turizm

Turizm, bir yandan turizm verilerini yoğun bir biçimde kullanan, bir yandan da korumak zorunda olan bir sektördür. Özellikle doğal ve ekolojik veriler için bu yargı daha da önem taşımaktadır. Çünkü turizm faaliyeti toplumsal verilerden çok doğal verilere gereksinim duymaktadır (12).

Turizm ve rekreasyon faaliyetleri aynı zamanda biyolojik çeşitliliği tehdit eder. Eko-turizm gibi ekolojik olarak sürdürülebilir aktiviteler bile dikkatli bir şekilde yönetilmezlerse olumsuz çevresel etki bırakmaları olasıdır (13).

19 yy'dan sonra endüstriyel ve teknolojik alandaki gelişmelerin ortaya çıkarmış olduğu plansız ve sağlıksız kentleşme insanların fiziksel, ruhsal ve sosyo-kültürel yönden pek çok sorunu da beraberinde getirmektedir. Özellikle, kent çevresinde görülen olumsuz sonuçlar, insan-çevre ilişkisinin sağlıklı biçimde yürümesini sağlayacak rekreasyon alanlarına olan gereksinimi arttırmaktadır. Bir yandan rekreasyon gereksiniminin artması, diğer bir yandan yoğun yerleşim alanlarında rekreasyon olanaklarının giderek azalmasından dolayı kıyasal alanlara talep giderek artmaktadır. İnsanın sağlıklı yaşamak ve verimli çalışmak için bozulan bütünlüğe dilediği aktivitelerle yeniden erişmesi olayı olarak tanımlanabilen rekreasyon insan yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Rekreasyonel etkinlikler çok çeşitli olguyu kapsamakta ve insanlara göre değişiklik göstermektedir. Rekreasyonel etkinliklerin bir bölümü de turizm etkinlikleri oluşturmaktadır (27).

Dowling (22) ve Ball (23) turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkiyi irdeleyerek karşılaştırmıştır. Turizm, insanların daimi yaşam alanlarından ayrılıp en az 24 saat bu yerde kalıp geri dönerken o esnada yaptıkları tüm ekonomik faaliyetlere denilmektedir (24). Kültür ve çevre açısından sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için Buckley (25); turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ekşioğlu (26); Ankara İli Elmadağ yöresi incelenerek yörenin rekreatif özellikleri irdelenmiş ve sorunların çözümüne yönelik öneriler getirilmiştir.

Rekreasyon ve Ekonomi

Modern yaşamda birçok etmenler, insanları birbirinden ayırmaktadır. Ekonomik statü, toplumsal mevki, ırk, milliyet, eğitim ve kültürel farklılık gibi farklılaşmalar insanları birbirinden ayırmaktadır. Üyeler arasında kuşku, hoşlanmama, itimsizlik

olmaktadır. Komşuluk, birlik ve arkadaşlık bağları da giderek zayıflamaktadır. Gruplar halinde uygulanan serbest zaman etkinlikleri katılanlar arasında bir dayanışma sağlamaktadır. Bu faaliyetlerle üyeler birbirini tanımakta, ilişki kurmakta ve yakınlaşmaktadırlar. Bu sayede serbest zaman faaliyetleriyle toplumda yaşamın niteliği gelişmekte, yaşam daha yaratıcı, mutlu ve zengin bir duruma gelmektedir (8).

1.3.KÜTAHYA’NIN REKREATİF AMAÇLI ETKİNLİK ALANLARINA YÖNELİK OLANAKLARI VE FAALİYETLERİ

Coğrafi konumu ve kültürel özellikleri nedeni ile Kütahya’da rekreatif amaçlı etkinlik alanlarına yönelik olanaklar daha çok sportif ve kültürel alanda yoğunlaşmaktadır. İlde ülkemizde sportif alanda etkin olarak faaliyet gösteren 57 spor branşınının 22’si aktif olarak uygulanmaktadır. Bu faaliyetlerin daha çok salon sporlarına yönelik olduğu görülmektedir. Diğer alandaki faaliyetler ise ilin kültürel özelliklerine göre müzik, folklor, ve el sanatları gibi alanlarda yoğunlaşmıştır.

1.3.1. Sportif Etkinlik Alanlarına Yönelik Olanakları ve Faaliyetleri

İldeki sportif faaliyetlerin eksenini Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve müdürlüğün düzenlediği kurslar ile spor kulüpleri oluştururken, üniversiteden de bu alanda çalışmaların mevcut olduğu görülmektedir.

İlde Türkiye ortalamasınının çok az üzerinde lisanslı sporcu vardır. Yaklaşık 10.000 lisanslı sporcu bulunmakla beraber sadece 3000 civarında sporcu aktif olarak spor yapmaktadır. 7000 lisanslı sporcu ise spor yapmıştır, ama şimdi devam etmemektedir. Ayrıca ilde 146 tane spor kulübü vardır. Bu kulüpler katılım gösterilen 22 spor alanında çeşitli yaş kategorisinde ferdi ve takım müsabakalarına profesyonel ve amatör olarak katılmaktadır. Kütahya’da, aktif olan spor alanlarınının dışındaki diğer alanlarda ise gerek tesis gerek çalıştırıcı gerek de sporu yapma imkânı olarak uygun olmadığı için diğer spor dalları yapılmamaktadır.

Tesisleşmeye baktığımızda ise Kütahya’da faaliyet gösterilen 22 aktif spor alanında Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü’ne bağlı tesisler, Dumlupınar Üniversitesine bağlı olan tesisler ve özel mülkiyette olan tesisler var olup bu tesisler kulüpler ve halk tarafından kullanılmaktadır.

Bu tesisleri şöyle sıralayabiliriz: Dumlupınar Üniversitesinde; Merkez Kampüste bulunan 1 adet olimpik yüzme havuzu ve 1 adet spor salonu, Germiyan Kampüsündeki 2 adet spor salonu, 1 adet spor merkezi, 1 adet atletizm pistli çim futbol sahası, 1 adet kum futbol sahası, 1 adet tenis kortu, 1 adet kros parkuru ve 1 adet futbol için halı saha bulunmaktadır. Özel mülkiyette olan; Kütahya Belediyesine ait 1 adet spor merkezi ve çeşitli spor sahaları, şahıslara ait spor merkezi salonları ve futbol halı saha tesisleri bulunmaktadır. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne bağlı tesislerde ise 2 adet spor salonu, 1 adet futbol stadyumu, 1 adet yüzme salonu ve spor merkezi, 1 adet tenis kortu, 5 adet futbol sahası bulunmaktadır.

Bulunan bu tesislerde kulüp bazında sporun dışında halkında yararlanabileceği aktivitelerde yapılmaktadır. Örneğin spor merkezlerinde fitness, aerobik ve body building sporları, spor salonlarında düzenlenen kurslarda basketbol, voleybol, jimnastik gibi spor alanları kursları, futbol sahalarında futbol kursları düzenlenmekte olup halk bu kurslara katılım göstermekte ve ayrıca kulüplerin maçlarını izlemek içinde bu tesislere izleyici olarak gitmektedir. Kütahya'da öne çıkan en önemli spor Alanları ise Futbol, Atletizm, Halter, Boks, Basketbol, Voleybol ve Cimnastiktir.

Kütahya'da rekreatif amaçlı spor etkinlik alanlarına baktığımızda ise insanların faal olan spor alanlarıyla paralel olarak spor yapma imkânına sahip olduğunu görebiliriz. Bu alanlara genel olarak baktığımızda ise futbolun başta olduğunu görmekteyiz.

İldeki futbol alanında birçok kulüp bulunmaktadır. Bu kulüplerden birkaç tanesi bölgesel amatör ligde mücadele etmektedir. Diğer kulüpler ise birinci ve ikinci amatör kümede mücadelelerini sürdürmektedir. Ayrıca bu kulüplerin genç, yıldız ve minik yaş kategorisinde de düzenlenen müsabakalara katılımları olmaktadır. Yıl içerisinde çeşitli zamanlarda bu kulüplerin müsabakaları sürmekte olup halktan bu müsabakaları izleyici olarak seyretmeye gelenlerde bulunmaktadır. İnsanlar Kütahya'da kulüp bazında futbol oynamak yada izlemek dışında da ilde bulunan halı sahalara da giderek futbol oynayarak

boş zamanlarını değerlendirmektedir. Ayrıca çeşitli zamanlarda düzenlenen turnuvalara da katılım gerçekleştirmektedir.

Voleybol ve basketbol spor dallarına yönelik faaliyet ve olanakları incelediğimizde ise; Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nün il Spor Merkezlerinde haftanın belirli günlerinde voleybol ve basketbol kursları, özellikle öğrencilerin yoğun olarak katılabilecekleri dönem olan yaz tatilinde spor okulu açılarak sürdürülmektedir. İlde voleybol ve basketbolda çeşitli yaş kategorilerindeki liglere kulüp bazında üniversite takımları ile birlikte Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı bulunan ildeki birçok kulüp katılmaktadırlar.

Başka bir spor alanı olan jimnastiğe baktığımızda ise İl Spor Merkezlerinin Jimnastik Faaliyetine yönelik kurslarının olduğunu görmekteyiz. Bu kurslara 50 civarında sporcu katılmaktadır. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe ve Cuma olmak üzere haftanın 5 günü çalışmalar devam etmektedir. 06-18 yaş arası herkese Cimnastik hizmeti vermeye devam edilmektedir.

Kütahya'da yaz tatili nedeniyle Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde 23 ayrı branşta 06 ile 18 yaş arası herkesin katılabileceği yaz okulları mevcuttur. Yaz okullarında Atletizm, Atıcılık ve Avcılık, Badminton, Basketbol, Bisiklet, Boks, Jimnastik, Güreş, Halk Oyunları, Halter, Hentbol, İzcilik, Judo, Karate, Kickboks, Masa Tenisi, Okçuluk, Satranç, Taekvondo, Yüzme, Futbol ve Voleybol branşları yer almakta olup, talep olduğunda diğer branşlar da açılmaktadır.

İlde bunun dışında, Kütahya Belediyesi Spor Kulübünün düzenlediği sportif etkinlikler vardır. 2007 Eylül ayından itibaren gerçekleştirilen Spor Okullarında günümüze kadar Basketbol, Voleybol ve Cimnastik branşlarında toplam 754 sporcu eğitim görmüştür. Ücretsiz olarak gerçekleşen Spor Okulları Hafta Sonları Kılıçaslan Lisesi Spor Salonunda yapılmaktadır. Gerçekleşen Eğitimlerin neticesinde başarılı olan çocuklar Kütahya Belediyesi Spor Kulübü adı altında Lisans çıkartılarak müsabakalarda Kulübü temsil

etmektedir. Spor okullarında spor eğitimlerinin yanı sıra Sosyal Aktivitelerde gerçekleştirilmektedir (42).

Kütahya'da bireyler yukarıda bahsettiğimiz çeşitli spor alanlarının dışında ildeki spor merkezlerine giderek hem sağlık hem de güzel görünme adına fitness, body building ve aerobik gibi sporları da yapmaktadırlar. Bu spor merkezleri bireylere haftanın çeşitli gün ve saatlerinde bireylere uygun programlar hazırlayarak bireylerin spor etkinliklerine katılımlarını sağlamaktadırlar. Ayrıca bu merkezlere gidemeyen halk mahalle aralarına kurulmuş olan sağlıklı yaşam alanlarına giderek bireysel olarak spor yapmaktadırlar.

İldeki doğa şartlarının elverişli olması halkın aynı zamanda bireysel veya grup olarak doğa yürüyüşünü tercih etme sebebi de olabilmektedir. Kimileri çevrede bulunan tepelere ve ormanlık alanlara gitmekte kimileri ise şehir içinde uygun olan saha ve alanlarda yürüyüşlerini gerçekleştirmektedir.

1.3.2. Diğer Etkinlik Alanları ve Faaliyetler

İldeki diğer etkinlik alanlarına ve yapılan faaliyetlere baktığımızda müzik, dans, eğitsel oyunlar, sanat ve küçük el becerilerine alanındaki faaliyetler, ilmi ve kültürel alandaki faaliyetlerle birlikte sağlık alanındaki faaliyetleri görmekteyiz.

İlk olarak Kütahya'nın müzik etkinlik alanına yönelik olanakları ve faaliyetlerine baktığımızda ilde İl Kültür Müdürlüğü bünyesinde müzik faaliyetleri Bağlama, Gitar ve Ney olarak çalışmalarına devam etmekte olup Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği çalışmaları yapılmaktadır. Türk Sanat Müziği 18.12.2009 tarihinde Belediye Kültür Sarayında Türk Halk Müziği Konseri verilmiştir.

Bunun yanı sıra üniversitenin müzik kulübü kapsamında gitar, ney ve bağlama kursları düzenlenmektedir. KÜMAKSAD derneği de dönem dönem ney kursları vermekte olup, sema gösterileri eşliğinde ilde ney dinletisi vermektedir. Ancak genel olarak il

genelinde müzik etkinliğinin etkin bir Şekilde verildiği özel ya da kamuya ait bir işletme bulunmamaktadır.

Kütahya'nın dans etkinlik alanına yönelik olanakları ve faaliyetlerine baktığımızda ise İlde İl Kültür Müdürlüğü bünyesinde gençlik merkezi yesi gençler 12-16 ve 17-24 yaŐlar arası kız ve erkeklerden Artistik ve Stilize halkoyunları ekipleri çalışmalarına devam etmekte, Gençlik Merkezleri arası yarışlara katılmak için çalışmalar yapılmaktadır. Bunun yanı sıra yine niversite bünyesinde dans kulübünün verdiği etkinlikler ve birkaç özel giriŐimcinin kurduğu halk dansları grubu mevcuttur. Ancak niversite öğrenciler bazında bu hizmeti verirken, özel kurulan gruplar da düğün, davet gibi organizasyonlarda gösteriler yapmakta olup, rekreasyonel olarak herhangi bir hizmet vermemektedir. İlde dans etkinliklerine yönelik rekreasyonel faaliyet olarak sadece il kültür müdürlüğü bünyesinde açılan kurslar verilebilir.

Bir diğer alan olan eğitsel oyunlara yönelik olanak ve faaliyetlere bakacak olursak ilde İl Kültür Müdürlüğü bünyesinde gençlik merkezine ye olan gençlerden satranç öğrenmek isteyen üyelere, satranç oyun teknikleri ve yarışma kuralları öğretilmekte olup gençlerin boş zamanlarında zihinsel geliŐimleri sağlanmaktadır. İl genelinde eğitsel oyunlara yönelik faaliyetler de sınırlı olup, özel okulların kendi aralarında düzenlediği etkinlikler ve niversite bünyesindeki kulüpler daha çok kendi grubuna hitap etmekte olup, halk nezdinde bir rekreasyonel faaliyet göstermemektedir.

Kütahya'da sanat ve küçük el becerilerine yönelik faaliyetlerde önemli yer tutmaktadır. İl Kültür Müdürlüğü bünyesinde Gençlik Merkezinde merkeze ye gençlerden oluşan resim faaliyet kolu 3 ayrı grup halinde (Yıldızlar grubu, Güzel Sanatlara yönelik ve Hobi grubu 18 yaş üstü) karakalem ve yağlı boya çalışmaları yapmaktadır. Ayrıca ye gençler, boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla özellikle bayan üyelerin ilgileri doğrultusunda yüzük, küpe, kolye gibi takı tasarım çalışmaları yürütmektedir. Merkezde aŐŐap boyama ve sabundan meyveler yapma kursları da verilmektedir.

Şehirde ilmi ve kültürel etkinlik alanlarına yönelik olanaklar ve faaliyetlerde önemli bir yer tutmaktadır. Şehir müzeler açısından zengin bir ildir. Arkeoloji Müzesi, sahip olduğu eserler açısından emsalleri arasında önemli bir yere sahiptir. Çini Müzesi, Türkiye ve Dünyadaki ilk olma özelliğine sahiptir. Kossuth Müzesi, tarihi değerinin yanı sıra etnografya müzesi olarak da nitelenebilecek bir konumdadır. Ayrıca İlde Tavşanlı Belediye Müzesi ile Dumlupınar Kurtuluş Savaşı Zafer Müzesi de bulunmaktadır. Bu müzelerin dışında Sadık Atakan Özel Çini Evi, Dumlupınar Atatürk Evi Müzesi, Altıntaş Belediyesi Açık Hava Müzesi, Tugay Anadolu Kültür, Sanat Ve Arkeoloji Müzesi gibi müzelerde bulunmaktadır. Bu müzelerin bazılarında ücretsiz girilmekte bazılarında da belli bir ücret ödenerek girilebilmektedir. Halk haftanın belli günleri bu yerleri ziyaret edebilmektedir.

Dumlupınar Üniversitesinin yıl içinde yaptığı ilmi ve kültürel faaliyetlere baktığımızda bazı özel günlerle ilgili konferanslar, paneller ve projelerle ilgili toplantılar yapıldığını görmekteyiz. Şehirde bu faaliyetlerin dışında Gençlik Merkezince 2 grup halinde temel bilgisayar eğitimi verilmektedir.1.grup çalışmaları hafta içi her gün olup,2. grubun çalışmaları da hafta sonları yapılmaktadır. Bir başka faaliyette ise kültürel etkinlik kapsamında tiyatro çalışmaları da sürmektedir. Üye gençlerden kurulan tiyatro ekibinde çalışmalar yapılmakta olup 27.03.2010 tarihinde Turgut ÖZAKMAN' nın "Ah Şu Gençler" adlı oyunu halka açık şekilde sahnelenmiştir. Ayrıca ikinci grup olarak kurulan tiyatro ekibinde "Boyacı" oyununu da Mayıs 2010 tarihinde sahnelenmiştir.

Bir başka etkinlik alanına baktığımızda ilde sağlık alanlarına yönelik etkinliklerin olduğunu görürüz. İl genelinde sağlık turizmi yaygındır. Özellikle hamam ve ılıca türü yerlerin bulunması halk tarafından tercihe sebep olmaktadır. 7 Termal Turizm Merkezi ile Türkiye'nin en zengin termal kaynaklarına sahip olan Kütahya, romatizmadan, felç hastalıklarına, kadın hastalıklarından, sinirsel rahatsızlıklara kadar bir dizi hastalığa derman olan termal suları ile yerli ve yabancı ziyaretçilere şifa dağıtmaktadır. Hamamların tamamı kaplıca suyu ile hizmet vermektedir. İlde bulunan başlıca kaplıca ve hamamlar sayacak olursak :

Ilıca-Harlek Kaplıcaları: Kütahya'nın kuzeyinde yer alan Ilıca Harlek Kaplıcaları Kütahya - Eskişehir karayolunun 21.km.sinden 4 km . içeridedir. Kaplıca merkezinde 10 apart, 57 oda ve 98 oda 200 yatak kapasiteli Özel Konaklama belgeli Güral Harlek Termal Otel & SPA Merkezi ile Belediye Belgeli diğer otel ve moteller, 3 hamam, 2 kapalı 4 açık havuz, spor tesisleri ve konferans salonu bulunmaktadır.

Yoncalı Kaplıcaları: Kütahya'nın batısında yer alan Yoncalı kaplıcaları merkeze 16 km. uzaklıktadır. Ayrıca parafin banyosu, selüloit tedavisi vb. uygulanmaktadır. Yoncalı Termal Turizm Merkezi'nde 200 yataklı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi bulunmaktadır. Kaplıca merkezinde 73 oda ve 180 yatak kapasiteli 4 yıldızlı Yoncalı TÛTAV Termal Otel ve kür merkezi ile 4'er kişilik 37, 2'şer kişilik 20 apart, Belediye belgeli otel ve moteller, 5 hamam, 3 kapalı, 2 açık havuz bulunmaktadır.

Emet-Yeşil Ve Kaynarca Kaplıcaları: Kütahya'nın batısında bulunan kaplıcalar Emet ilçe merkezindedir.. Kaplıca merkezinde Belediye Belgeli 4'er kişilik 36 apart, 3 hamam, 3 kapalı havuz, 1 açık havuz, Osmanlı Hamamı, sauna, özel banyolar, spor tesisleri, botanik parkı ve bir karavan parkı (kamping) bulunmaktadır.

Tavşanlı-Göbel Kaplıcaları: Kütahya'nın batısında Tavşanlı'ya 7 km. uzaklıktadır. Altyapısı ve çevre düzenlemesi yapılmıştır. Kaplıca merkezinde moteller ve 2 hamam bulunmakta olup, yöre havasında oksijen oranı yüksek olduğundan astımlı hastalar kış aylarında dahi motellerde konaklamaktadırlar.

Dereli Kaplıcaları: Dereli Kaplıcaları Emet-Tavşanlı yolu üzerinde olup, Günlüce Beldesine 20 km. uzaklıktadır. Kaplıca suları 38- 40 C olup, muhtelif hastalıklara banyo yolu ile iyi gelmektedir. Kaplıca merkezinde 3 adet havuzlu hamam, özel banyolar ve moteller mevcuttur.

Saray Hamamı: Saray mahallesinde bugünkü Çarşı Polis Karakolunun karşısındadır. Çukurda kalmış basık ve çimento kaplı kubbeleri ile dışarıdan pek seçilmeyen bir hamamdır. Yapım tarihi hakkında hiç bir kayda rastlanmayan bu hamamın Germiyanoglu II. Yakup Bey 'in vakıfları arasında geçen hamamlardan Bey Hamamı olması ihtimali vardır.

Küçük Hamam: Bir kısmı 15.yy. başlarında Germiyanoglu II.Yakup Beyin subaşısı ve kader arkadaşı olan Hisar Bey tarafından yaptırılmış, ondan oğluna miras kalmış, oğlu da Osmanlı Hükümdarı II.Beyazid' in izni ile hamama küçük bir kadınlar bölümü ilave ettirilmiştir. Hamam son şeklini bu ilave ile 1848' de almıştır. Zaman zaman çeşitli onarımlar geçiren ve başka amaçlarla da kullanılan hamam halen erkekler hamamı olarak kullanılmaktadır.

Eydemir Hamamı (Elvan Bey Hamamı): Cumhuriyet caddesinin sonunda, mevlevihanenin güneydoğusundadır. Ahi Erbasan caddesi ile Eydemir sokakları köşesinde yer alır. 15.yy. ortalarından kalmadır. Eski adı Elvan Bey Hamamı olarak geçen hamamı yaptıran Elvan Bey' den kaynaklar Çaşnıgir Başı olarak bahseder. Kitabesi ve hakkında daha kesin malumat alabileceğimiz bir belge henüz yoktur. Son yıllardaki onarımların hamamın eski şeklinde fazla değişiklik yapmadığı sanılmaktadır.

Yeni Mahalle Hamamı (Cedid Mahellesi Hamamı): 19.yy. sonunda yapıldığı tahmin edilen hamam harap durumdadır. Fatma Ana Türbesine yakındır. Yapıldığından beri iyi şekilde çalıştırılmamıştır.

Bahlık Hamamı (Rüstem Paşa Hamamı): 1549 yılında Kütahya'da Anadolu Beylerbeyliği yapmış, daha sonra Sadrazamlık makamına getirilmiş olan Rüstem Paşa tarafından bu dönemde yaptırılmıştır. Hem erkekler hem kadınlar kısmı bulunan bir çifte hamamdır. Harap hale geldiğinden, Vakıflar genel Müdürlüğü tarafından esaslı bir şekilde onarılıp halkın hizmetine sunulmuştur.

Lala Hüseyin Paşa Hamamı: Lala Hüseyin Paşa, Sultan II.Selim' in Lalasıdır. Anadolu Beylerbeyliği sırasında yaptırdığı bu hamam (1568-1570) küçük kare planlı tek bir hamamdır. Hamamın önünde tek bir sıra dükkan yer alır. Son zamanlarda onarım görmüş olup kullanıma açıktır

Kemer Hamamı: Maruf mahallesi kuzeyinde, Lala Hüseyin Paşa caddesi üzerinde, Kaditler Camiini geçtikten sonra yolun güneyindedir. 1950'deki yol genişletme çalışmasında soyunmalık kısmı kesilmiş bir çifte hamamdır. 16.yy. da yapıldığı tahmin edilen hamam özel mülkiyettir

Şengül Hamamı: Börekçiler mahallesinde, kapan çayı kenarında (üzeri kapatılmış olduğundan bugün dere görünmez) Şengül Camii önündedir. Birçok değişikliğe uğramış, bazı bölümleri yıkılmış bulunmakla birlikte diğer kısımları halen hamam olarak çalışmaktadır. Dört yanı yolla çevrili tek hamamdır. 16.yy. sonlarında yapıldığı tahmin edilmektedir.

Kütahya İlindeki diğer etkinlik alanlarının toplandığı bir merkez olan Halk Eğitim Müdürlüğünün verdiği hizmetlere topluca bakarsak merkezde halen hizmet veren nakış, AÇEP, çini, sarma, sim sarma gibi kursların olduğunu görürüz. Bu kurslar Halk Eğitim Merkezinin kendi binasının dışında halkın talepleri doğrultusunda mahallelerin içerisinde uygun olan kurs yerlerinde de verilmektedir. Merkezde verilen ve devam etmekte olan kurslar öğrenci sayıları ile birlikte aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo.1. 1. Kütahya Halk Eğitim Müdürlüğü Kursları ve Öğrenci Sayıları

KURS ADI	2009-2010 DÖNEMİ ÖĞRENCİ SAYISI
Bilgisayar İşletmenliği-Operatörlüğü	8
Web Tasarımı	12
İngilizce 1.Kademe	25
İngilizce 2.Kademe	28
Almanca	-
Arapça 1.Kademe	-
Arapça 2.Kademe	-
Kantin İşletmeciliği	-
Ebru	17
Elektrik Ark Kaynağı	-
Argon Kaynağı	-
Çinicilik	22
Makine Nakışı	24
Giyim 1 (Biçki-Dikiş)	22
Beyaz İş-Aplike-Türk İşi	24
Ev Mefruşatı	14
Sim Sarma	8
İğne Oyası	8
El Sanatları (Ahşap Kumaş Boyama)	11
Anne Çocuk Eğitimi	17
Halk Oyunları	26
Santraç	21
Bağlama	28
Gitar	-
Keman	15
Ney	40
Okuma-Yazma 1.Kd.	45
Okuma-Yazma 2.Kd.	42
Kalorifer Ateşçiliği	-
Doğalgaz Kursu	-
Avcılık	-
Hasta ve Yaşlı Bakımı	-
Diksiyon Kursu	-
Mis Sabun	-
Osmanlıca	-
Emlakçılık	-

1.4. BOŞ ZAMAN ALIŞKANLIKLARINI VE REKREATİF ETKİNLİKLERİ BELİRLEMEDE KULLANILAN YÖNTEM VE ÖLÇEKLER

Boş zaman alışkanlıklarını belirlemede kullanılan yöntem ve ölçeklere genel olarak baktığımızda karşımıza yapılan bir sürü çalışmada kullanılan belli başlı ölçekler gelir. Bu ölçeklerin bazılarında kısaca bahsederseniz;

Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından geliştirilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” Öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyebileceği kabul edilen toplam 27 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan 27 maddeye baktığımızda aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir, sağlık problemleri sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir, tesislerin yetersiz olması sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir, aile içi zaman ayırmak zorunda olmak sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir gibi maddelerin yer aldığını görürüz. Ölçekte maddelerin ölçülmesi için kesinlikle önemsiz = 1, önemsiz = 2, önemli = 3 ve çok önemli = 4 şeklinde verilen 4’ lü likert tipi ölçek kullanılmıştır. Uygulanan bu ölçeğin alt boyutlarına baktığımızda ise bunların ilgi eksikliği, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, birey psikolojisi, arkadaş eksikliği, tesis-hizmet-ulaşım ve zaman Alt boyutlarını görürüz. Bu ölçeğin demografik bilgileri belirlemeye yarayan başlangıç kısmında ise yaş, cinsiyet, aile geliri, boş zamanlarda katılım gösterilen alanlar gibi 18 soruya yer verilmiştir (63).

Dunlap, Van Liere, Mertig ve Jones (2000) tarafından geliştirilen “Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeği”(NEP) adlı ölçeğe baktığımızda ise “Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeği” (YEPÖ) tek boyut olup toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte Katılımcıların çevreye yönelik tutumları Kesinlikle Katılmıyorum=1 ve Tamamen Katılıyorum= 5 şeklindeki 5’li Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Bu ölçekteki 15 maddeye gözattığımızda, insanlığın yüz yüze kaldığı pek çok ekolojik kriz abartılmaktadır, bitki ve hayvanlarında en az insanlar kadar var olma hakkı vardır, dünya bir gemi gibi sınırlı oda ve kaynaklara sahiptir, insanlar ciddi olarak çevreye zarar vermektedir, bazı özel yeteneklerine rağmen

insanlar doğanın kurallarına hala bağımlıdır gibi yer alan 15 maddenin bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılımın çevreye yönelik tutum üzerindeki etkisini ölçtüğü görülür. Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeği ‘nin demografik bilgiler kısmında cinsiyet, yaş, öğrenim görülen alan, spor etkinliklerine katılım durumu gibi sorulara yer verilmiştir (62).

Ragheb ve Beard (1982) tarafından geliştirilen “Boş Zaman Tutum Ölçeği (BZTÖ)” ismli ölçeği incelediğimizde ölçeğin bilişsel, duyuşsal ve, davranışsal gibi 3 alt boyut ve toplam 36 maddeden oluştuğunu görürüz. Ölçekte katılımcıların boş zaman aktivitelerine yönelik tutumları 5’li Likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmektedir.ölçeğin demografik bilgiler kısmında ise çeşitli 18 soruya yer verilmiştir. Bu ölçek, “bireylerin boş zamanla ilgili genel bilgi ve inanışlarını, katıldığı boş zaman aktivitelerinden edindiği duygu ve düşünceleri, boş zaman aktivitelerine katılımı ilgili geçmiş ve şu anda yaptıkları tercihleri” ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (64).

Pelletier, Vallerand, Blais ve Brière (1991) tarafından geliştirilen “Boş Zaman Motivasyon Ölçeği” (BMÖ) adlı ölçeğe baktığımızda ölçek, motivasyonsuzluk, bilmek ve başarmak, uyaran yaşama, özdeşim/içe atım ve dışsal düzenleme şeklinde 5 alt boyut ve toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler “Hiç Katılmıyorum (1)” ve “Tamamen Katılıyorum (5) şeklindeki 5’li Likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmiştir. Demografik bilgiler kısmında 6 soruya yer verilmiştir. Ölçek, bireyleri “rekreasyonel etkinliklere katılıma motive edebilecek faktörleri” ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (65).

1.5. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ÖRNEK ÇALIŞMALAR

Yılmaz, “Saroz Körfezi’ nin Turizm Ve Rekreatyoneel Kullanım Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmasında, körfezin rekreatyoneel olanaklarını araştırmıştır. Araştırmada değinildiğine göre, günümüzde dünyada; kentleşme, endüstrileşme ve aşırı nüfus artışı ile yoğun çalışmanın beraberinde getirdiği olumsuzluklar sonucu rekreatyon bir gereksinim oluşturmaktadır. İnsanlar rekreatyon gereksinimlerini gidermek amacıyla, geçici de olsa yaşadıkları çevreden ayrılarak bir çeşit rekreatyoneel faaliyet olan turizme yönelmektedir. Doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip Saroz Körfezi aynı zamanda potansiyel birer turizm ve rekreatyon kaynağıdır. Bu nedenle, Saroz Körfezi’ nin doğal, tarihi ve kültürel potansiyeli ile ilgili turizm ve rekreatyon aktivitelerine kaynak teşkil edebilecek kullanımların ve bilinçli kullanımına yönelik stratejilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, Plankare yöntemine göre alan 1’er km²’lik karelere ayrılarak, Saroz Körfezi’ nin turizm ve rekreatyoneel kullanım potansiyelleri belirlenmiş, mevcut ve olası sorunların çözümüne yönelik öneriler getirilmiştir (27).

Ekici ve arkadaşları “Marmaris teki seyahat acentelerinin müşterilerine sundukları rekreatyoneel sportif animasyon etkinliklerinin değerlendirilmesi” konulu çalışmanın amacı; Marmaris’teki seyahat acentelerinin müşterilerine sundukları rekreatyoneel sportif animasyon etkinliklerinin değerlendirilmesidir. Evrenimizi Türkiye’deki seyahat acenteleri oluşturmaktadır. Bu araştırma 2005 yılında Muğla İlinin Marmaris İlçesindeki farklı seyahat acentelerinde hizmet veren 43’ü rehber, 6’sı operasyon sorumlusu, 4’ü patron, 2’si enformasyon memuru olmak üzere toplam 55 turizm elçisinden anket yoluyla elde edilen verilerden oluşmuştur. Araştırmanın bulgularına dayanarak elde edilen sonuçlar özetle Marmaris’te su sporları (%47.3) ve doğa sporları (%56.4), yapma imkanının; turistin dinlenmesini ve rahatlamasını sağlayan rekreatyoneel ortamın (%40) çok iyi düzeyde olduğu, kültürel ve tarihi rekreatyon anlayışının (%47.3) iyi düzeyde olduğu ve müşterilerin seyahat acentelerinin uyguladıkları programdaki animasyon etkinliklerinden hoşnut oldukları görülmektedir. Fakat, açık alan sporları yapma imkanının çok iyi olmadığı

(%1.8), adrenalin sporları (%29.1) ve hava sporları yapma imkanının kötü olduğu (%45.5) tespit edilmiştir. Ayrıca satılmış olan programlardaki müşteri memnuniyetinin %83.6 ile çok iyi, su sporları yapma imkanının %81.8, doğa sporları yapma imkanının %58.2, kültürel ve tarihi rekreasyon anlayışının, turizm için öneminin %81.8 ile çok önemli olduğu görülmektedir (50).

Müderrişoğlu ve arkadaşları “Kırsal Rekreasyonel Faaliyetlerde Kısıtlayıcılar” isimli çalışmalarında rekreasyonu engelleyen kırsal etmenleri incelemişlerdir. Çalışmanın amacı, A.İ.B.Ü. Düzce Yerleşkesi’ndeki öğrencilerin kırsal rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıklarını ve bu katılım sıklıklarını etkileyen kısıtlayıcıları saptamaktır. Bu amaçla 2004 bahar döneminde 250 kişiye anket uygulanmıştır. Katılımların ve kısıtlayıcıları ölçülmesinde beş noktalı Likert ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerden kısıtlayıcıları tiplerini belirlemek için faktör analizinden yararlanılmıştır. Buna göre kısıtlayıcıları, kişinin fizyolojik özellikleri, arkadaşları, ekonomik durumu, kendine olan güveni, alan yetersizliği, kişisel (içsel, ruhsal) nedenler, zaman olarak gruplanmaktadır (54).

Kandazgelen ve Hüner “Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerinin incelenmesi (Sakarya İli Örneği)” konulu bu çalışmanın amacı; Sakarya il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zamanlarını nasıl ve ne şekilde değerlendirdiklerini ortaya koymaktır. Sonuçta; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman bulamama ve ekonomik yetersizlik nedeni ile yeteri kadar etkinliklere katılamadıkları, serbest zamanlarını genellikle evde televizyon seyrederek veya gazete, dergi, kitap okuyarak değerlendirdikleri görülmüştür. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri serbest zamanlarını verimli kullanmadıkları, kurumlarınca serbest zamanların değerlendirmek için imkan sağlanamadığı, imkan sağlandığında serbest zamanlarını spor yaparak ve okuyarak değerlendireceklerini belirtmişlerdir (51).

Demir, “Milli Parklarda Sürdürülebilirlik Kavramının Turizm Ve Rekreasyon Faaliyetleri Açısından Analizi: Türkiye'deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama” isimli çalışmasında, milli parkların rekreasyonel olanaklarını değerlendirmiştir. Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin milli parkların sürdürülebilir gelişmesine olumsuz etkide bulunmaması için, birtakım kriterlerin belirlenmesi ve uygulanması gerekmektedir. Bu kriterlerin milli parkların yapısına uygun olması ve süreklilik göstermesi, park kaynaklarının sürdürülebilir gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Milli parklar, gelecek nesillere aktarılma zorunluluğu olan doğal alanlardır. Bu nedenle bu alanlar sürdürülebilir kaynak anlayışı ile yönetilmek zorundadır Bu çalışmada, milli parklarda sürdürülebilir gelişmenin sağlanabilmesi için ne tür turizm ve rekreasyon faaliyetlerine izin verilmesi gerektiği analiz edilmiştir (55).

Aslan, “Sanayileşme Ve Kentleşmenin Doğada Rekreasyon Faaliyetlerine Duyulan Gereksinimi Arttırıcı Etkisi” isimli çalışmasında, kentleşme ve sanayinin rekreasyon üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırmada özellikle son otuz yılda sanayileşme ve kentleşme alanında kat edilen noktanın birey ve bireyin yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisinin rekreasyonel faaliyetlere yönelmedeki etkisi üzerinde durulmuştur (56).

Balcı ve İlhan, “Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi” isimli çalışmalarında üniversite öğrencilerinin rekreasyonel eğilimlerini belirlemişlerdir. Araştırmanın amacı, Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma Türkiye’deki 7 üniversitede yapılmıştır. Üniversitelerin rekreasyon programlarına katılan öğrenciler 1318 kişi olarak araştırma grubunu oluşturmuştur. Bilgi toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler sayısal ve yüzdelerle dağılımları tablolar halinde gösterilmiştir. Türkiye’deki yedi coğrafi bölgeden seçilen yedi Üniversite öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma sonuçlarına göre: Öğrencilerin %22.5' inin birinci sırada futbol branşını, ikinci sırada %9.5 oranında fitness branşını, daha sonra %14.1

oranında müzik dinlemeyi, %11.6 'sının tavla oynamayı ve beşinci sırada %19.6 oranında bilgisayar kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür (57).

Çınar ve Karakuş “Üniversite öğrencilerinin seçmeli beden eğitimi dersi sayesinde boş zamanlarını sportif etkinliklerle değerlendirme alışkanlıklarını kazanmalarının incelenmesi (Eskişehir Osmangazi üniversitesi örneği)” konulu çalışmanın amacı; Eskişehir Osmangazi Üniversitesi öğrencilerinin seçmeli beden eğitimi dersi sayesinde belli bir spor bilincinin oluşması ve bu bilincin öğrencilerin boş zamanlarını sportif faaliyetler ile değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesidir. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sayesinde sporun yararını kavrayıp serbest zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmeleri, beden eğitimi dersinin ileriye dönük bedensel alışkanlıklar kazandırması, beden eğitimi dersinin daha sağlıklı ve üretken birer birey olarak toplumda yer almalarını sağlaması, beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinmeleri konularında anket çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi öğrencilerinin beden eğitimi dersi sayesinde kazandığı alışkanlıkları boş zamanlarında değerlendirme ve yaşama aktarma konusunda olumlu katkılar sağladığı yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür (53).

Demirel ve arkadaşları, “Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Çevreye Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi Ve Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeği'nin Geçerliliği Ve Güvenirliği” isimli çalışmalarında, çevresel etmenler ve rekreasyon arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Çalışmanın amacı, doğada yapılan rekreasyonel aktivitelere katılımın çevreye yönelik tutum üzerindeki etkisini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve elde edilen verilere göre karşılaştırılmasını sağlamaktır. Bu amaçla Dunlop, Van Liere, Mertig ve Jones (2000) tarafından geliştirilen “Yeni Ekolojik Paradigma” (NEP) kullanılmıştır. Ölçeğin geçerliğini test etmek için Varimax dönüştürmesine göre yapılan Temel Bileşenler (Principle Component) analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeği (YEPÖ) için tek boyutu desteklemekte ve 222 üniversite öğrencisi için %51' ini açıklamaktadır. Madde ağırlıkları .40 ve üzeri olan 12 madde kabul edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı

ise .72 olarak hesaplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında ise frekans (f), yüzde (%) gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemlere ek olarak katılımcıların cinsiyetlerine, yaşlarına ve okudukları bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını test etmek için Independent Samples T-test analizi yapılmıştır. Analizler sonucu cinsiyete ve doğa sporları etkinliklerine katılım durumuna göre çevreye yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki çıkmaz iken katılımcıların yaşları ile çevreye yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki çıktığı ve bu ilişkinin “19-22” yaş grubundan kaynaklandığı görülmüştür. Bu ilişki Sonuç olarak, Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeği'nin (YEPÖ) üniversite öğrencilerinin çevreye yönelik tutumlarını ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir (52).

Barlı ve arkadaşları, “Türk Orman Köylüsünün Rekreatyon Amaçlı Yararlanıcılarla Olan Çatışması” isimli çalışmalarında, rekreatyonel etkinliklere katılım ile bölge insanı arasındaki çatışma üzerinde durmuşlardır. İki veya daha fazla kişi veya taraf arasında, çeşitli nedenlerden ortaya çıkan anlaşmazlık çatışma olarak tanımlanabilir. Çeşitli nedenlerden kaynaklanabilecek olan çatışmaların hem olumlu hem de olumsuz sonuçlarından bahsedilebilir. Çatışmaların daha çok olumlu sonuçlarından yararlanabilme ise, iyi bir çatışma yönetimi ile doğrudan ilişkilidir. Bu araştırma ile orman köylüsünün ormandan rekreatyon amaçlı yararlananlara karşı tutumu ve çeşitli anlaşmazlıkları bilimsel bir temele dayandırılarak incelenmeye çalışılmıştır. Yoğunluğu çok yüksek olmamakla birlikte Türkiye’de orman köylülerinin ormandan yararlananlarla yaşadıkları çeşitli çatışmaların mevcudiyetinden bahsedilebilir. Söz konusu çatışmaların çok çeşitli nedenleri olup en önde gelenleri: Maddi imkânların yetersizliği, eğitim eksikliği, güven eksikliği, çıkar farklılıkları, özel araziye izinsiz girilmesi, çevrenin kirletilmesi en önde sıralanabilen çatışma nedenleri olarak ortaya çıkmaktadır (58).

Başar, (2006) Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Öğretmenliği Anabilim Dalı, için yürütmekte olduğu “Türkiye’deki tabiat parklarının açık hava sportif rekreatyon aktiviteleri açısından mevcut potansiyellerinin belirlenmesi

(Kocaeli Ballıkayalar vadisi tabiat parkı örneği)” adlı çalışmasında, Kocaeli bölgesinde bulunan Ballıkayalar bölgesinin sportif faaliyetlere uygunluğunu araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre bölge, var olan sportif faaliyet olanaklarını yeterince değerlendirememektedir (29).

Müftüler’in yaptığı “Muğla Üniversitesi’nde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Alanlarına Göre Rekreasyon Tercihlerinin Belirlenmesi” konulu Yüksek Lisans tezinin amacı; 2007-2008 Eğitim Öğretim yılında Muğla Üniversitesi’nde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin, okul, ders ve çalışma, uyuma, yemek yeme gibi zorunlu ihtiyaçlarını giderdikten sonra kalan serbest zamanlarında en çok yapmayı tercih ettikleri rekreasyon etkinlikleri ile çoklu zekâ alanları arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. 715 adet öğrenci bu çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiştir. Ayrıca öğrencilerin serbest zamanlarında en çok yapmayı tercih ettikleri etkinlikleri belirlemek için Rekreasyon Tercih Listesi’nde yer alan etkinlikleri işaretlemeleri istenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, çoklu zeka alanları ve rekreasyon tercihleri arasında genel olarak düşük derecede anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Bu sonuçlara göre, ileriki çalışmalar yönelik önerilerde bulunulmuştur (37).

Özdilek ve arkadaşları, “Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinde Öğrenim Gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri Ve Düzeylerinin Karşılaştırılması” adlı çalışmalarında Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan 336 öğrenciye demografik yapıları, boş zaman etkinliklerine katılım neden ve düzeylerini belirlemeye yönelik bir anket uygulanmıştır. Bu uygulamada öğrencilerin %19.9 unun serbest zamanlarında spor yaptığını belirlemiştir (59).

Uğurlu, “Rekreasyonel amaçlı doğa sporlarının turizm’de kullanılması-Antalya köprülü kanyon rafting uygulaması” yüksek lisans tezinde; Zaman, boş zaman, rekreasyon, spor ve doğa sporları, bu kavramların rekreasyon ve turizm içerisinde nasıl bir rol

üstlendiği, turizm ile rekreasyon arasındaki ilişkiler ve günümüzde rekreasyonel amaçlı doğa sporlarının turizm olayı içerisinde nasıl kullanıldığına dair bir örnek uygulama incelenmiştir. Uygulama alanı olarak belirlenen Köprülü Kanyon Milli Parkı'nda faaliyette bulunan işletmelerin ağırlıklı olarak rafting hizmeti sundukları, tüm işletmelerin sezonda ortalama olarak 350.000 civarında turist getirdikleri ve bu turistleri faaliyet sırasında sigortaladıkları, ağırlıklı olarak Türk rehber bulundurdıkları, turistlere verilen malzemelerin Avrupa güvenlik standartlarına uygun olduğu ve çalışma sezonlarının ortalama olarak 7-8 aylık bir çalışma sezonları olduğu belirlenmiştir. Uygulama alanına ilişkin verileri ortaya koyabilmek için yapılan anket çalışması ve gözlemler neticesinde Köprülü Kanyon Milli Park'ında rafting faaliyeti yapan 50'nin üzerinde işletme olduğu fakat bunların sadece 23 tanesinin Turizm Bakanlığı belgeli olduğu saptanmıştır. Türk ve Antalya turizmüne uzun yıllar hizmet edebilmesi için gerekli düzenlemelerin bir an önce yapılması gerekliliği yapılan araştırmanın sonucu olarak ortaya çıkmıştır (38).

Göktaş ve arkadaşları, “Vergi Dairesi Başkanlığında Çalışan Personelin Boş Zamanlarını Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma(Balıkesir Örneği)”, adlı araştırmalarında Balıkesir vergi dairesi başkanlığında görev yapan 400 personel üzerinden rasgele seçilen 171 personeli örneklem almışlardır. Çalışma tarama modelinde yapılmış ve katılımcılara iki bölümden oluşan Serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını belirlemeye yönelik hazırlanmış anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünde kişisel özelliklerini, ikinci bölümde ise personelin boş zaman alışkanlıklarını belirlemeye yönelik sorular oluşturmuştur. Çalışmada personelin kurum dışında katıldığı boş zaman etkinliklerinde %52 gibi yüksek bir oranda sportif faaliyetlere katıldıkları belirlenmiştir (60).

Kılıç, (2006) Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı için yürüttüğü “Harcanabilir gelirin artmasının sportif rekreasyona katılıma olan etkisinin araştırılması İstanbul örneği” isimli çalışmada, bireylerin gelirlerindeki artışın sportif rekreasyona olan katılım düzeyi üzerindeki etkisini

incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre gelir düzeyi ile sportif rekreasyona katılım oranı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (31).

Tezcan'ın yaptığı "Rekreasyon etkinliklerinin çalışanların performansları üzerine etkilerinin incelenmesi (Kocaeli Trakya Birlik)" yüksek lisans tezinin amacı; Kocaeli ili Trakya Birlik fabrikası çalışanlarının rekreasyon etkinliklerine katılımlarının iş performansları üzerine etkisinin araştırılması. Uygulama çalışmasında 441 çalışan üzerinde yapılan anket çalışmasında şu sonuçlar elde edilmiştir. Yapılan benzer çalışmalarda dikkate alınarak rekreatif etkinlikler bireyler üzerinde hem psikolojik hem de fizyolojik açıdan olumlu etkiler bıraktığı görülmüştür. Çalışanların anket sorularına verdiği cevaplar incelendiğinde sosyal etkinliklerin ve spor aktivitelerinin bireyleri iş stresinden uzaklaştırdığı, psikolojik açıdan rahatlattığı ve verimlerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla sosyal etkinliklerde bulunan veya spor yapan birey kendini daha iyi hissedeceğinden bu durum çalışma performansını olumlu yönde etkileyecek ve bu da işletmenin performansının artmasına sebep olacaktır (39).

Özkaptan "Okullardaki sosyal kulüp etkinliklerinin rekreasyonel açıdan değerlendirilmesi (Adapazarı orta öğretim kurumları örneği)" yüksek lisans tezinin amacı; Adapazarı merkezinde bulunan orta öğretim kurumlarındaki (özel ve devlet) sosyal kulüp faaliyetlerinin durumunu belirleyip karşılaştırmak ve işleyişte aralarında fark bulunup bulunmadığını ortaya koymaktır. Öğrenciler büyük oranda okullarında hangi kulüpler olduğunu ve hangi kulüplere üye olduklarını bilmektedirler. Fakat okulunda bulunan kulüpleri ve hangi kulübe üye olduğunu bilme oranları karşılaştırıldığında, özel okul öğrencilerinin bu konuda devlet okulu öğrencilerinden daha yüksek oranda bilinçli oldukları sonucu çıkmaktadır. Özel okul öğrencileri sırasıyla %97 ve %99 oranlarında okullarındaki kulüpleri ve hangi kulübe üye olduklarını bilmekte, devlet okulu öğrencilerinde ise bu oranlar %89,7 ve %88,3 düzeyinde görülmüştür. Özel okul öğrencilerinin %11'i bulunduğu kulübe kendi isteği dışında üye olurken, devlet okullarında ise bu oran %19,7 olarak belirlenmiştir. Devlet okullarında sosyal kulüplere kendi isteği ile

üye olmayanların büyük çoğunluğu arkadaş etkisiyle veya nasıl üye olduğunu bilmiyor iken, özel okullarda kulüplere kendi isteğiyle üye olmayanların çoğunluğu öğretmen yönlendirmesi ile kulüp üyesi olmuşlardır (40).

Erenci'nin yapmış olduğu “Bir üniversite yerleşkesinde rekreasyon ihtiyacı ve planlanması (Umuttepe Örneği)” yüksek lisans tezinin amacı; Kocaeli Üniversitesi Umuttepe yerleşkesi incelenmiştir. Araştırmada yerleşkede bulunan, 1104 öğrenci, 56 öğretim elemanı, 7 idareci, 41 memur olmak üzere, toplam 1208 kişi denek olarak katılmıştır. Araştırma inceleme, araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Bilgi toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Uygulamada özet olarak; yerleşke dışında serbest zaman etkinliklerine katılım davranışı gösterenlerin ve yerleşke dışında serbest zaman etkinliklerine katılım davranışı göstermeyenlerden bir bölümünün, yerleşkede rekreasyon organizasyonları olması halinde bu etkinliklere iştirak edecekleri, serbest zaman etkinliklerini organize eden ve uygulayan bir grubun olmasının yerleşkedeki organizasyonlara katılımı arttıracacağı, serbest zaman etkinliklerine iştirak etme davranışının konuma, yaşa ve cinsiyete göre farklılık göstermediği, serbest zaman etkinliklerinin zararlı alışkanlıkların edinilmemesinde etkili olduğu, serbest zaman etkinlikleri sağlığa ve çalışma performansına olumlu etki gösterdiği, serbest zaman etkinliklerine katılımda ekonomik ve kültürel etmenlerin etkilerinin olduğu, farklı bölümlerdeki kişilerin etkinlik tercihleri birbirinden farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (41).

Zorba'nın, “Kamu Personelinin Rekreatif Eğilimleri” konulu Yüksek Lisans Tez çalışmasının araştırma yöntemi alan araştırmasına dayalı olup, anket yöntemi uygulanmıştır. Ankete katılanların sayısı 230 dur. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde SPSS istatistik değerlendirme paket programının 10.0.1 versiyonu kullanılmış. Değerlendirme sırasında araştırma verileri gruplandırılmış. Bu araştırmaya göre, Muğla ilinde çalışan kamu personelinin boş zaman değerlendirmeye yönelik tesis ve imkanı olmadığı, çalışanların ise kendilerine ait boş zamana ve rekreatif etkinliklere ihtiyaç duydukları, çalışanların ekonomik durumlarının çok iyi olmadığı söylenebilir. Muğla ilinin

turizm açısından önemli bir yer olduğunu, fakat Muğla il merkezinde çalışan kamu personelinin şehrin bu olanaklarından faydalanamadığını ve turizm açısından yeterli rekreatif etkinliklerin olmadığı söylenebilir. Çalışanların ekonomik durumlarının çok iyi olmadığı ancak kendilerinin ve aile fertlerinin temel ihtiyaçlarını karşılayacak yeterlilikte olup, rekreatif etkinliklere katılacak ekonomik şartlara sahip olmadığı söylenebilir. Ülkemizde 1980'lerden sonra gündeme gelen boş zamanları değerlendirme kavramı 2001'li yıllara geldiğimiz şu günlerde hala gereken önemi ve hak ettiği ilgiyi göremediği söylenebilir. Oysaki gelişmiş ülkelerde boş zamanları değerlendirme kavramı o ülkelerin gelişmişliğinin ve kalkınmasının en önemli sebebi olarak görülmektedir (43).

Ağlıönü, “Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri Ve Model Belirleme” konulu Doktora Tezi'nde, yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetlerinin hazırlanışı ve yönlendirilmesi sürecinde, Muğla ili Fethiye ilçesinde bulunan rekreasyonel ve insan kaynaklarının, müşteri beklentisine ve hizmet kalitesine yönelik bir rekreasyonel model belirlenmesi ve uygulanması amacıyla yapılmıştır. Yerel yönetimlerin rekreatif aktiviteler konusunda uzman bir kuruluş konumuna gelmesini sağlamak ve belli bir model oluşturmaktır. Amaçlanan hedefe ulaşmak için; rekreatif faaliyetleri saptamak, uygulamalı eğitim, Amatör veya profesyonel uygulayıcılarla danışmanlık hizmeti vermek, festival, sergi, fuar, v.b organizasyonlara katkı sağlamak, uygulamacılar ve uzmanları bir platformda buluşturarak konsept oluşturmaktır. Tez de sonuç olarak aşağıdaki sonuçlara varılmıştır. Yerel yönetimlerde rekreasyon bilinci geliştirilmeli. Yerel yönetimlerde rekreasyonel aktiviteler birliği kurulmalı. Yerel yönetimlerde bir örgütlenme modeli oluşturularak, tüm gelişmeler takip edilmeli ve uygulamaya alınmalı. Yerel yönetimlerdeki bu Örgüt modeli sürekli değişim ve gelişime açık olmalı, projeler hazırlanmalı ve halkın bu projelere katılımları sağlanmalı. Gerekli uzmanların yetiştirilmeli. Bu alandaki personele yönelik sık sık eğitim seminerleri düzenlenmeli, bilgi, deneyim ve birikimler paylaşılmalı. Diğer yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak, ortak faaliyetler düzenlenmeli. Rekreasyonel aktiviteler tabana yayılmalı. Halkın etkinliklere aktif daha fazla katılımları sağlanmalı. Coğrafi ve kültürel yapılar göz önüne alınarak düzenlenecek etkinliklerin belirlenmeli. Diğer kamu

kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapılarak ortak organizasyon çerçevesinde etkinlikler düzenlenmeli. Mevcut yasalarımıza göre Yerel yönetimler, halka spor yapabileceği alanlar ve imkânlar hazırlamakla yükümlüdürler. Oluşturulacak rekreasyonel birimler rekreasyon eğitimi almış kişiler tarafından istihdam edilebilirler. Yerel yönetimler genel bütçe içerisinde rekreasyonel faaliyetler için belli bir pay ayırabilirler. Yerel yönetimler çok amaçlı rekreasyonel tesisleri oluşturabilirler (44).

Pepe ve arkadaşları, “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Boş Zaman Anlayış Ve Alışkanlıklarının Araştırılması” adlı çalışmalarında, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının boş zaman anlayış ve alışkanlıklarının ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışmada 8 farklı bölümde okuyan 1, 2, 3 ve 4 sınıf öğrencilerinden tesadüfi örneklem yöntemi ile 118’i erkek 164’ü kız olmak üzere toplam 282 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmada Fakültenin Sosyal ve Sportif tesislerin kullanılmasına ilişkin dağılımda erkeklerin %45.3 ünün, Kızların ise %31.3 ünün tesisleri çok kısıtlı kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin boş zamanlarının ne kadarını sportif etkinliklere ayırdıklarının dağılımında ise erkeklerin %57.8 inin, kızların ise %42.3 ünün sportif etkinliklere çok az zaman ayırdığı görülmüştür. Ayrıca araştırmacılar araştırmalarının sonunda Öncelikle geleceğin öğretmenlerini yetiştiren kurumların sosyal ve sportif tesisler ile eğitici yönünden yeterli duruma getirilip öğrencilerin imkânlarına sunulması gerektiğini öngörmüşlerdir (62).

Öpözlü, “Çağımızda Değişen Sağlık Bilincinin Sportif Rekreasyona Katılım Düzeyine Etkisinin Araştırılması (Kütahya Örneği)” konulu Yüksek Lisans tezinde çalışmanın amacı; Kütahya’da yaşayan insanların değişen sağlık bilinçlerinin sportif rekreasyona katılım düzeyine etkisinin araştırılmasıdır. Bu amaçla, birinci bölümde sağlık, ikinci bölümde spor hakkında genel bilgiler ile sporun bazı sağlık problemleri üzerine etkileri ve uygulamada dikkat edilmesi gereken hususlar verildikten sonra üçüncü bölümde, rekreasyon ve etkinlik alanı olarak spor konularında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın

çalışma evrenini Kütahya il merkezi ve ilçelerinde yaşayan insanlar, örneklemi ise 293 bayan, 767 erkek olmak üzere toplam 1060 kişi oluşturmuştur. Kütahya’da yaşayan toplam 1060 kişi ile yaptığımız anket sonucunda araştırmaya katılanların 498 düzenli sağlık kontrolü yaptırmamaktadır. 3 ayda bir düzenli sağlık kontrolü yaptıran kişi sayısı sadece 155, 6 ayda bir yaptıran kişi sayısı sadece 136, yılda bir yaptıranlar sadece 210, iki yılda bir yaptıranlar ise sadece 61 kişidir. Ayrıca toplam 1060 kişiden sadece 185 kişi düzenli spor yapmakta iken, ara sıra spor yaparım diyenlerin sayısı 611’dir. Hiç spor yapmayanlar da %14, 4 yani 153 kişidir (30).

Yılmaz, “Rekreasyon Program Yönetimi: Orta Öğretimde Rekreasyon Programlarına Katılan Bayan Öğrencilerin, Rekreasyon Programlarına Bakış Açılarının Ve Deneyimlerinin Değerlendirilmesi” Yüksek Lisans tezinde yapmış olduğu çalışmanın amacı; orta öğretimde rekreasyon programlarına katılan bayan öğrencilerin, rekreasyon programlarına bakış açılarının ve deneyimlerinin, rekreasyon yönetimi boyutunda değerlendirilmesidir. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden, tipik durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak gözlem, grup tartışması ve değerlendirmesi, katılımcıların günlük tutması, fotoğraf çekimi gibi yöntemler kullanılmıştır. Uygulama öncesi, sürecince katılımcılarla gönüllü olarak araştırmacı tarafından görüşmeler yapılmış ve notlar alınmıştır. Uygulanan 10 haftalık etkinlik sonucunda katılımcıların özgüveninin arttığı, serbest zamanı değerlendirme konusunda bilinçlendikleri ve yeni beceri kazandıkları ortaya çıkmıştır (45).

Önal, “Ev Hanımlarının Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Ve Beklentilerinin Tespiti (İstanbul Anadolu Yakası Örneği) “ konulu Yüksek Lisans tezinde yapmış olduğu çalışmanın amacı; Türkiye’deki kadın nüfusunun çoğunluğunu oluşturan ev hanımlarının rekreasyon faaliyetlerine katılımlarını, bakış açılarını ve beklentilerini belirlemek, elde edilen sonuçları gerekli yerlerle paylaşmak, daha fazla ev hanımını rekreasyon aktivitelerine yönlendirerek, daha mutlu ve kaliteli bir yasama sahip olmalarını sağlamaktır. Genel olarak denebilir ki, ev hanımlarının rekreasyon faaliyetine katılımı çok

düşük olmamakla beraber yeterli de değildir. Ancak, bu faaliyetlerin yararlarına inanmaktadırlar ve gerekli imkanlar sağlandığında katılımın artacağını düşünmektedirler. Etkinliklere katılmama nedenleri arasında cinsiyetleri ya da aile ve çevre baskısı gibi nedenler önemli bir sorun teşkil etmemektedir. Katılmama nedenleri genelde yeterli tesis ve alanlar olmadığından, çevrelerinde bu tür etkinlikler olmamasından ve maddi olarak karşılayamadıkları içindir. Belediyelerden ve devletten ise serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilecekleri daha fazla tesisler ve kurslar açmalarını istemekte, imkânların arttırılmasını beklemektedirler (46).

Soykan, “Kütahya İlinde Rekreatif Amaçlı Trekking (Doğa Yürüyüşü) Alanlarının Belirlenmesi Ve Spor Turizminin Geliştirilmesi Açısından Değerlendirilmesi” konulu Yüksek Lisans tezinde, Kütahya ve çevresinin zengin trekking alanlarına ve rekreatif amaçlı alanlara sahiptir. Bu bölgeler güçlü bir çevre bilinci ile korunmaktadır. Kütahya'nın topraklarının %53'ü ormanlarla kaplı olduğu için gününbirlik olduğu kadar uzun süreli dinlenme ve kamp imkanları için de faydalanılmaktadır. Trekking imkanları olan Kütahya yayla turizmi ve termal turizm açısından da aynı potansiyele sahip olduğu yapılan çalışmalar sonunda ortaya çıkmıştır (47).

Binarbaşı, “Kütahya İlinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Tespiti Ve İncelenmesi” konulu Yüksek Lisans tezinde, Kütahya ili ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin boş zaman değerlendirme alışkanlıkları incelenmiştir. Sonuç olarak en çok rol modeli beklenen meslek dalı olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirmeleri için önerilerde bulunmuştur (48).

Öztırak, “18-40 yaş kent yoksulu kadınların rekreasyon alışkanlıkları (İstanbul Ahmet Yesevi Mah. Örneği)” yüksek lisansının amacı; kent yoksulu kadınların rekreasyon gereksinimlerini gerçekleştirebilme olanağının olup olmadığını tespit etmektir. Örneklem

grubunun yaş değişkeni incelendiğinde %61,5'inin 36-40 yaş, %21,8'i 31-35, %12,2'sinin 25-30 yaş kadın grubundan oluştuğu gözlenmektedir. Yapılan çalışmada da görölmektedir ki yoksullukla yüz yüze olan kadınların, aynı zamanda eğitim düzeylerinin de düşük olduğu ve yaş, cinsiyet ve konum fark etmeksizin deneklerin çoğunluğunun, televizyon izlemeyi birinci sırada tercih ettikleri gözlenmiştir. İnceleme ve araştırmalar sonucunda rekreasyon ihtiyacının ve gereksiniminin kent yoksulu kadınlar için aşıkır olduğudur. Göç, yaşam koşullarının zorluğu geçim sıkıntısı, kente ve kentin yaşam koşullarına uyum problemi, kadınların ruhsal sağlığını ve sosyal yapısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda rekreasyon aktiviteleri, kent yoksulu kadınların, kendilerini geliştirme, toplumsallaşma, uyum, gibi sorunlarını, gidermekte etkili bir faktör olacaktır. Ev, iş, mahalle kısılcından sıyrılıp, yaşama ve dünyaya daha farklı gözden bakabilmelerini sağlayacak, kendilerine güven oluşacak, faydalı işler yapabilme mutluluğuna erişmelerini sağlayacaktır (49).

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. ÇALIŞMA EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini Kütahya Emniyet Teşkilatında çalışan polisler, örneklemini ise 564 polis oluşturmaktadır.

2.2. ARAŞTIRMA GRUBU

Çalışmamızda kullanılan anket, 2010 yılında Kütahya Emniyet Teşkilatında görev yapan 72'si bayan 492'si erkek olmak üzere toplam 564 polis memuruna uygulanmıştır.

2.3. ARAŞTIRMA TEKNİĞİ VE PROTOKOL

2.3.1. Araştırma Tekniği

Araştırmada, Kütahya Emniyet Müdürlüğü'nde çalışan polislerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla, kişisel bilgiler dahil olmak üzere, toplam 13 soruluk bir anket uygulandı. Uygulanan anket demografik bilgileri ve kişisel özellikleri araştıran sorulardan oluşmaktadır. İlk dokuz soru, polislerin cinsiyet, yaş, aylık gelir durumu gibi değişkenleri araştırırken, 10. soru serbest zamanlarda daha çok tercih edilen etkinlik çeşidini, 11. soru serbest zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenlerini, 12. soru serbest zaman etkinliklerine yeterince katılmama nedenlerini ve 13. soru ise serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkileri ölçmeye yönelik olarak soruldu.

Yapılan bu çalışmada, veri toplama tekniklerinden belgesel kaynak derleme (literatür tarama) ve anket yöntemi kullanılmıştır. Literatür taramasında konuyla ilgili kitap, tez, makale ve bildiri gibi çalışmalar taranmış ve bu kaynaklar kullanılarak çalışmamızın birinci bölümü hazırlanmıştır.

Bir ay içerisinde uygulanan anket verileri derlenerek MS Excel paket programında tablolama paket programında istatistik işlem için düzenlenmiştir. Daha sonra veriler SPSS 15.0 For Windows paket programına aktarılarak, hipotezlerimiz çerçevesinde gerekli analizler yapıldı. Analiz sonuçları yorumlanarak daha sonraki çalışmalar ve alan uygulamaları için bir dizi öneriler getirilmiştir.

2.3.2. Protokol

Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi olduğumuza yönelik yazılı belge ve uygulayacağımız anket örneği ile Kütahya Emniyet Müdürlüğü'ne anketin emniyet mensuplarına uygulanabilmesi için dilekçe ile izin talebinde bulunulmuştur (Ek-2). Kütahya Emniyet Müdürlüğü'nden çalışmamızda kullandığımız anketin uygulanabilmesi için yazılı izin belgesinin alınmasına müteakip, randevu alınarak tüm birim amirleriyle görüşülmüş ve bu amirler aracılığıyla anket, gönüllük esasına dayalı olarak doldurulması için o birimde çalışan polis memurlarına ulaştırılmıştır. Anketlerin geri dönüşümü yine birim amirlerinin yardımıyla olmuş ve doldurulan anketler tekrar ilgili birime dönmüştür. Dağıtılan toplam 650 anketten 564 anketin bir aylık süreç içerisinde geri dönüşü sağlanmış ve değerlendirmeye alınmaya başlanmıştır.

2.4. İSTATİSTİK YÖNTEM

Anket verileri MS Excel programında hazırlanan veri formunda kontrol edildikten sonra SPSS 17.0 for Windows programına aktarılarak analiz edildi. Genel özellikler için frekans analizi, fark analizleri için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Ki-Kare, testleri kullanıldı.

3. BULGULAR

3.1. KATILIMCILARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

3.1.1. Cinsiyet

Araştırmaya katılan polislerin cinsiyet dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Bayan	72	12,8	12,8	12,8
Erkek	492	87,2	87,2	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların %12,8'i (72 kişi) bayan ve %87,2'si (492 kişi) erkektir. Gerek mesleğin erkeklere daha yatkın yapısı, gerekse ülkemizdeki polis mesleğinin dağılımına paralel bir sonuç elde edilmiştir.

3.1.2. Yaş

Araştırmaya katılan polislerin yaş dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
26 ve altı	82	14,5	14,5	14,5
27-33 arası	140	24,8	24,8	39,4
34-40 arası	242	42,9	42,9	82,3
41-47 arası	66	11,7	11,7	94,0
47 ve üzeri	34	6,0	6,0	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların yaşlara göre dağılımları incelendiğinde (Bkz, Tablo 4.2), %24,8'inin (140 kişi) "27-33 arası" ve %42,9'unun (242 kişi) "34-40 arası" yaşa sahip olduğu görülmektedir. Yine bu sonuçlar da katılımcıların genellikle orta yaş grubunda olduğunu göstermektedir.

3.1.3. Doğum Yeri

Araştırmaya katılan polislerin doğum yerlerine göre dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 3. Katılımcıların Doğum yerlerine Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Köy	128	22,7	22,7	22,7
Kasaba	170	30,1	30,1	52,8
Şehir	206	36,5	36,5	89,4
Büyükşehir	58	10,3	10,3	99,6
Yurtdışı	2	,4	,4	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların %36,5'i (206 kişi) şehir merkezinde doğduklarını ifade etmişlerdir. Tablo 4.3'te verilen değerler incelendiğinde katılımcıların büyük bir çoğunluğunun şehir

merkezi ve büyük şehirde doğduğu görülmektedir. Köy ve yurtdışında doğan katılımcıların sayısı oldukça azdır.

3.1.4. Öğrenim Durumu

Araştırmaya katılan polislerin öğrenim durumlarına göre dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 4. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Lise	110	19,5	19,5	19,5
Ön lisans	292	51,8	51,8	71,3
Lisans	132	23,4	23,4	94,7
Yüksek lisans	26	4,6	4,6	99,3
Doktora	4	,7	,7	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımlarını veren Tablo 4.4 incelendiğinde, araştırmaya katılan polislerin büyük bir kısmının (%51,8) ön lisans mezunu oldukları görülmektedir.

3.1.5. Medeni Durum

Araştırmaya katılan polislerin medeni durumlarına göre dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 5. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Bekâr	74	13,1	13,1	13,1
Evli	476	84,4	84,4	97,5
Boşanmış	8	1,4	1,4	98,9
Eşi ölmüş	6	1,1	1,1	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan polislerin genelinin evli olduğu (%84,4) görülmüştür. Bunun yanında boşanmış ve eşi ölmüş olan polislerin sayısı oldukça azdır. Bu değerler Tablo 4.5'te verilmiştir.

3.1.6. Aile Geliri

Araştırmaya katılan polislerin aile gelirlerine göre dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 6. Katılımcıların Aile Gelirlerine Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1501-2000 arası	344	61,0	61,0	61,0
2001-2500 arası	86	15,2	15,2	76,2
2500-3000 arası	48	8,5	8,5	84,8
3001 ve üzeri	86	15,2	15,2	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların aylık gelirlerine göre dağılımlarını veren Tablo 4.8 incelendiğinde katılımcıların büyük bir kısmının (%56,4) 1501-2000TL arası aylık gelire sahip oldukları görülmektedir. Bu dağılımın genel olarak ev hanımı eşe sahip olan polislerin maaşlarının değerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aylık geliri polis maaşından daha fazla olan

katılımcı sayısı ile eşi çalışan katılımcı sayısı arasındaki paralellik de bu durumu göstermektedir.

3.1.7. Mesleki Kıdem

Araştırmaya katılan polislerin mesleki kıdemlerine göre dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 7. Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-5 yıl	120	21,3	21,3	21,3
6-11 yıl	114	20,2	20,2	41,5
12-17 yıl	252	44,7	44,7	86,2
18-23 yıl	42	7,4	7,4	93,6
24 yıl ve üzeri	36	6,4	6,4	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların mesleki kıdemlerine göre dağılımları Tablo 4.9’da verilmiştir. Tablodan da görüldüğü gibi katılımcıların büyük bir kısmı (%44,7) 12 ile 17 yıl arası mesleki kıdeme sahiptir. Bunu 1-5 yıl arası deneyime sahip olan polisler (%21,3) ve 6-11 yıl arası deneyime sahip polisler (%20,2) izlemektedir.

3.1.8. Haftalık Ek Mesai Süresi

Araştırmaya katılan polislerin haftalık ek mesai sürelerine göre dağılımını belirlemek için anket envanterinden elde edilen verilerin frekans analizleri yapıldı. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 8. Katılımcıların Haftalık Ek Mesai Sürelerine Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-3 saat	46	8,2	8,2	8,2
4-7 saat	86	15,2	15,2	23,4
8-11 saat	112	19,9	19,9	43,3
12 saat ve üzeri	320	56,7	56,7	100,0
Toplam	564	100,0	100,0	

Katılımcıların haftalık ek mesai sürelerine göre dağılımları incelendiğinde, %56,7'sinin (320 kişi) haftada 12 saat ve üzeri ek mesaiye kaldıkları görülmektedir. Ülkemizde eksik polis kontenjanı nedeni ile durumun bu şekilde çıktığı ve polislerimizin genel olarak fazla mesaiye kaldıkları düşünülmektedir.

3.2. HİPOTEZ-1: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMANLARDA TERCİH EDİLEN ETKİNLİK ÇEŞİTLERİ ARASINDAKİ FARK

Araştırmaya katılan polislerin kıdem yılına bağlı olarak serbest zamanlarında tercih edilen etkinliklerinin çeşitleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi. Dolayısıyla farklı mesleki kıdeme sahip polislerin benzer etkinlikleri seçtikleri görüldü. Polislerin genel olarak spor yapmayı serbest zaman etkinliği olarak seçtikleri, fakat mesleki kıdem arttıkça bu oranın düştüğü görüldü. 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin %26,7'si spor yaptığını belirtirken, kıdem yılı 24 yıl ve üzeri olanların ise %25,0'inin spor yaptığını görüldü. Bunun, ilerleyen yaşla da ilgili olduğu düşünülebilir.

6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğunun, genellikle çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintileri tercih ettiği görülmektedir. 12-17 yıl arası kıdeme sahip polislerde ise sporun daha çok tercih edildiği görülmektedir. 18-23 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin de çoğunluğunun, genellikle çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintileri tercih ettiği görülmektedir

Polislerin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde, 1-5 yıl deneyime sahip olan polislerin verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($\chi^2_{(4)}=13,667$; $p<0,05$). Benzer şekilde 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan polislerin de yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2_{(4)}=12,930$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 12-17 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2_{(4)}=39,587$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 18-23 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2_{(4)}=10,619$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 24 yıl ve üzeri olan polislerin yanıtları arasındaki fark ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ($\chi^2_{(4)}=2,611$; $p>0,05$).

Tablo 3. 9. Serbest Zamanlarda Tercih Edilen Etkinlikler Arasındaki Fark

			gorevyili * s10 Crosstabulation						
			s10						
			Genellikle sinema ve tiyatroya giderim	Genellikle çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım	Genellikle spor yaparım	Genellikle beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım	Genellikle sivil toplum örgütleri ve derneklerin faaliyetlerine katılırım	Total	
gorevyili	1-5 yıl	Count	22	32	32	10	24	120	
		% within gorevyili	18,3%	26,7%	26,7%	8,3%	20,0%	100,0%	
	6-11 yıl	Count	17	32	26	11	28	114	
		% within gorevyili	14,9%	28,1%	22,8%	9,6%	24,6%	100,0%	
	12-17 yıl	Count	46	60	72	14	60	252	
		% within gorevyili	18,3%	23,8%	28,6%	5,6%	23,8%	100,0%	
	18-23 yıl	Count	10	14	8	1	9	42	
		% within gorevyili	23,8%	33,3%	19,0%	2,4%	21,4%	100,0%	
	24 yıl ve üzeri	Count	9	8	9	4	6	36	
		% within gorevyili	25,0%	22,2%	25,0%	11,1%	16,7%	100,0%	
	Total		Count	104	146	147	40	127	564
			% within gorevyili	18,4%	25,9%	26,1%	7,1%	22,5%	100,0%

3.3. HİPOTEZ-2: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİN TERCİH EDİLME NEDENLERİ ARASINDAKİ FARK

Araştırmaya katılan polislerin kıdem yılına bağlı olarak serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklerin tercih edilme nedenleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarında tercih edilen etkinliklerin tercih edilme nedenleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi ($X^2_{(16)}= 15,273$; $p>0,05$). Dolayısıyla, mesleki kıdem farkının serbest zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerini etkilemediği görüldü.

1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu, daha çok yeterli tesis ve gereç bulma (%27,5), ayrıca fazla para harcama gerektirmediği için (%27,5) serbest zaman etkinliklerine katılmaktadır. Benzer şekilde, 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu da, daha çok yeterli tesis ve gereç bulma (%34,2), ayrıca fazla para harcama gerektirmediği için (%28,9) serbest zaman etkinliklerine katılmaktadır. 12-17 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu, daha çok yeterli tesis ve gereç bulma nedeniyle serbest zaman etkinliklerine katılmaktadır (%31,7). 18-23 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerde ise, çoğunlukla etkinliğe katılmama sebepleri fazla harcamadır (%31,0). 24 yıl ve üzeri kıdeme sahip polislerde ise, çoğunlukla iş ortamından uzaklaşma ve sosyal ortam sağlamak için bu etkinliklere katılmaktadır (%33,3).

Polislerin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde, 1-5 yıl deneyime sahip olan polislerin verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu

($\chi^2_{(4)}=21,000$; $p<0,05$). Benzer şekilde 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan polislerin de yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak manidardı ($\chi^2_{(4)}=30,474$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 12-17 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı ($\chi^2_{(4)}=44,627$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 18-23 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı ($\chi^2_{(4)}=10,857$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 24 yıl ve üzeri olan polislerin yanıtları arasındaki fark da istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($\chi^2_{(4)}=9,556$; $p<0,05$).

Tablo 3. 10. Serbest Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Arasındaki Fark

gorevyili * s11 Crosstabulation

			s11				Total	
			Yeteneklerime uygun olduğum ve alışkanlık kazandırdığı için	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	Sağlık nedeniyle		Fazla para harcamamı gerektirmediği için
gorevyili	1-5 yıl	Count	21	27	33	6	33	120
		% within gorevyili	17,5%	22,5%	27,5%	5,0%	27,5%	100,0%
	6-11 yıl	Count	18	18	39	6	33	114
		% within gorevyili	15,8%	15,8%	34,2%	5,3%	28,9%	100,0%
	12-17 yıl	Count	48	55	80	14	55	252
		% within gorevyili	19,0%	21,8%	31,7%	5,6%	21,8%	100,0%
	18-23 yıl	Count	12	9	7	1	13	42
		% within gorevyili	28,6%	21,4%	16,7%	2,4%	31,0%	100,0%
	24 yıl ve üzeri	Count	4	12	10	2	8	36
		% within gorevyili	11,1%	33,3%	27,8%	5,6%	22,2%	100,0%
Total		Count	103	121	169	29	142	564
		% within gorevyili	18,3%	21,5%	30,0%	5,1%	25,2%	100,0%

3.4. HİPOTEZ-3: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNE YETERİNCE KATILAMAMA NEDENLERİ ARASINDAKİ FARK

Araştırmaya katılan polislerin kıdem yılına bağlı olarak serbest zaman etkinliklerine yeterince katılamama nedenleri hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zaman etkinliklerine yeterince katılamama nedenleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi ($X^2_{(16)}= 9,922$; $p>0,05$). Dolayısıyla, etkinliklere yeterince katılamama nedenlerinin de mesleki kıdeme bağlı olmadığını görüldü.

1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu, tesis ve araç gereçler yeterli olmadığını için serbest zaman etkinliklerine katılamamaktadır (%33,3). 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin de çoğunluğu, aynı nedenle serbest zaman etkinliklerine katılamamaktadır (%36,8). Benzer şekilde, 12-17 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin de çoğunluğu bu nedenle serbest zaman etkinliklerine katılamamaktadır (%33,7). 18-23 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin ise çoğunluğu tesis yetersizliği ve kendilerine hitap eden programlar olmadığını için serbest zaman etkinliklerine katılamamaktadır. 24 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu, kendilerine hitap eden program olmadığını için serbest zaman etkinliklerine katılamamaktadır (%38,9).

Polislerin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde, 1-5 yıl deneyime sahip olan polislerin verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($x^2_{(4)}=32,667$; $p<0,05$). Benzer şekilde 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan polislerin de yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($x^2_{(4)}=27,677$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 12-17 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı ($x^2_{(4)}=62,921$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 18-23 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($x^2_{(4)}=9,429$; $p>0,05$). Mesleki kıdemi 24 yıl ve üzeri olan polislerin yanıtları arasındaki fark da istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($x^2_{(4)}=15,944$; $p<0,05$).

Tablo 3. 11. Serbest Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılamama Nedenleri Arasındaki Fark

			gorevyili * s12 Crosstabulation					
			s12					
			İlgili kurumların bana hitap eden programları olmadığı için	Ekonomik yetersizlik	Serbest zamanları belirli faaliyetlerle doldurmak gibi bir alışkanlığım olmadığı için	Faaliyetlere yönlendirecek arkadaş ve sosyal çevre teşviklerine sahip olmadığım için	Tesis ve araç-gereçler yeterli olmadığı için	Total
gorevyili	1-5 yıl	Count	34	14	6	26	40	120
		% within gorevyili	28,3%	11,7%	5,0%	21,7%	33,3%	100,0%
	6-11 yıl	Count	26	15	9	22	42	114
		% within gorevyili	22,8%	13,2%	7,9%	19,3%	36,8%	100,0%
	12-17 yıl	Count	69	21	23	54	85	252
		% within gorevyili	27,4%	8,3%	9,1%	21,4%	33,7%	100,0%
	18-23 yıl	Count	13	6	3	7	13	42
		% within gorevyili	31,0%	14,3%	7,1%	16,7%	31,0%	100,0%
	24 yıl ve üzeri	Count	14	3	3	4	12	36
		% within gorevyili	38,9%	8,3%	8,3%	11,1%	33,3%	100,0%
	Total	Count	156	59	44	113	192	564
		% within gorevyili	27,7%	10,5%	7,8%	20,0%	34,0%	100,0%

3.5. HİPOTEZ-4: MESLEKİ KIDEME GÖRE; SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİN BIRAKTIĞI ETKİLER ARASINDAKİ FARK

Araştırmaya katılan polislerin kıdem yılına bağlı olarak serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklerin bıraktığı etkiler hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre, serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler hakkındaki görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi ($X^2_{(16)}= 14,087$; $p>0,05$). Yine bu sonuçta da, mesleki kıdem etkili olmadığı görüldü.

1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu, sağlığını koruduğu için serbest zaman etkinliklerine katıldıklarını belirtmişlerdir (%35,0). 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip polislerin de çoğunluğu, aynı nedenle serbest zaman etkinliklerine

katıldıklarını belirtmişlerdir (%40,4). Benzer şekilde, 12-17 yıl arası, 18-23 yıl arası ve 24 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip polislerin çoğunluğu, sağlık koruma nedeniyle serbest zaman etkinliklerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Polislerin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde, 1-5 yıl deneyime sahip olan polislerin verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($\chi^2_{(4)}=21,750$; $p<0,05$). Benzer şekilde 6-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan polislerin de yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2_{(4)}=37,579$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 12-17 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2_{(4)}=53,040$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 18-23 yıl arası olan polislerin yanıtları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($\chi^2_{(4)}=13,952$; $p<0,05$). Mesleki kıdemi 24 yıl ve üzeri olan polislerin yanıtları arasındaki fark da istatistiksel olarak anlamlı değildir ($\chi^2_{(4)}=7,056$; $p>0,05$).

Tablo 3. 12. Serbest Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Arasındaki Fark

			gorevyili * s13 Crosstabulation					
			s13					
			Dinlendiriyor	Eğlendiriyor	Sağlığını koruyor	Farklı yaşantılar sağlıyor	Sosyal statü ve çevreyle iyi ilişkiler sağlıyor	Total
gorevyili	1-5 yıl	Count	23	26	42	12	17	120
		% within gorevyili	19,2%	21,7%	35,0%	10,0%	14,2%	100,0%
	6-11 yıl	Count	27	19	46	13	9	114
		% within gorevyili	23,7%	16,7%	40,4%	11,4%	7,9%	100,0%
	12-17 yıl	Count	61	57	84	18	32	252
		% within gorevyili	24,2%	22,6%	33,3%	7,1%	12,7%	100,0%
	18-23 yıl	Count	5	7	18	6	6	42
		% within gorevyili	11,9%	16,7%	42,9%	14,3%	14,3%	100,0%
	24 yıl ve üzeri	Count	8	11	10	3	4	36
		% within gorevyili	22,2%	30,6%	27,8%	8,3%	11,1%	100,0%
Total		Count	124	120	200	52	68	564
		% within gorevyili	22,0%	21,3%	35,5%	9,2%	12,1%	100,0%

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. TARTIŞMA

Katılımcıların %12,8'i (72 kişi) bayan ve %87,2'si (492 kişi) erkektir. Gerek mesleğin erkeklere daha yatkın yapısı, gerekse ülkemizdeki polis mesleğinin dağılımına paralel bir sonuç elde edilmiştir. Katılımcıların yaşlara göre dağılımları incelendiğinde, %24,8'inin (140 kişi) "27-33 arası" ve %42,9'unun (242 kişi) "34-40 arası" yaşa sahip olduğu görülmektedir. Yine bu sonuçlar da katılımcıların genellikle orta yaş grubunda olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %36,5'i (206 kişi) şehir merkezinde doğduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun şehir merkezi ve büyük şehirde doğduğu görülmektedir. Köy ve yurtdışında doğan katılımcıların sayısı oldukça azdır. Araştırmaya katılan polislerin büyük bir kısmının (%51,8) ön lisans mezunu oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan polislerin genelinin evli olduğu (%84,4) görülmüştür. Bunun yanında boşanmış ve eşi ölmüş olan polislerin sayısı oldukça azdır.

Araştırmaya katılan polislerimizin sahip oldukları çocuk sayısı incelendiğinde, genel olarak bir (%20,2) ve iki (46,5) çocuğa sahip oldukları görülmektedir. Çocuk sahibi olmayan polislerimizin oranı ise %22,0'dir. Araştırmaya katılan polislerin eşlerinin görevleri incelendiğinde genel olarak ev hanımı (%57,8) ve memur (%24,1) seçeneklerinin daha fazla işaretlendiği görülmektedir.

Katılımcıların büyük bir kısmının (%56,4) 1501-2000TL arası aylık gelire sahip oldukları görülmektedir. Bu dağılımın genel olarak ev hanımı eşe sahip olan polislerin maaşlarının değerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aylık geliri polis maaşından daha fazla olan katılımcı sayısı ile eşi çalışan katılımcı sayısı arasındaki paralellik de bu durumu göstermektedir.

Katılımcıların büyük bir kısmı (%44,7) 12 ile 17 yıl arası mesleki kıdeme sahiptir. Bunu 1-5 yıl arası deneyime sahip olan polisler (%21,3) ve 6-11 yıl arası deneyime sahip polisler (%20,2) izlemektedir. Katılımcıların haftalık ek mesai sürelerine göre dağılımları incelendiğinde, %56,7'sinin (320 kişi) haftada 12 saat ve üzeri ek mesaiye kaldıkları görülmektedir. Ülkemizde eksik polis kontenjanı nedeni ile durumun bu şekilde çıktığı ve polislerimizin genel olarak fazla mesaiye kaldıkları düşünülmektedir.

Hipotez-1: Mesleki Kıdeme Göre; Serbest Zamanlarda Tercih Edilen Etkinlik Çeşitleri Arasındaki Fark

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi. Dolayısıyla farklı mesleki kıdeme sahip polislerin benzer etkinlikleri seçtikleri görüldü. Polislerin genel olarak spor yapmayı serbest zaman etkinliği olarak seçtikleri, fakat mesleki kıdem arttıkça bu oranın düştüğü görüldü.

Burada, etkinlik çeşidinin mesleki kıdeme göre değişmesi gerekirken, aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görüldü. Bunun en önemli nedeninin, ülkemizde henüz yeterli rekreasyon faaliyet alanlarının olmamasına bağlayabiliriz. Rekreasyon türlerinin fazla olması, bireylere daha fazla seçim şansı sağlarken, sınırlı sayıdaki faaliyet alanları, kişilerin tercihlerinin de fazla olmamasına neden olmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı ili ve imkanlarını düşündüğümüzde, her ne kadar doğaya yönelik imkanlar fazla olsa da, kamu kurum ve kuruluşlarının bu alanda yeterli imkanlar sağlamadığı görülmektedir.

Bunun yanında, tercihleri etkileyen en önemli faktörlerden birisi de mesleğin yapısıdır. Polislik mesleği yapısı gereği yorucu ve zaman harcayan bir meslektir. Nitekim polislerin çoğu iş dönüşü eve yorgun gelmekte, sportif ya da rekreasyon faaliyetlerine

yeterli süre bulamamaktadır. Bu durumun da tercih edilen etkinlik çeşitleri arasında kıdeme göre anlamlı bir farklılığın bulunmamasında etkilidir.

Sonuç olarak etkinlik çeşidine göre kıdem farklılığının etkisi incelendiğinde, aradaki farkın ciddi bir boyutta olmaması, yaş ve kıdem gruplarının benzer etkinlikleri seçmesinden ziyade, gençlerin de fazla etkinlik imkanı bulamamalarından kaynaklanmaktadır. Araştırmanın diğer hipotezlerinde de bu durumu destekler sonuçlar gözlemlenmiştir.

Hipotez-2: Mesleki Kıdeme Göre; Serbest Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Arasındaki Fark

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarında tercih edilen etkinliklerin tercih edilme nedenleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi.

Burada da, etkinlik çeşitlerine paralel bir durum söz konusudur. Yine aynı şekilde etkinlik türlerine ilişkin imkânların az olması bu sonucun çıkmasında etkili olurken, tercih nedenlerinin aslında çok farklı olmasının da beklenmemesi gerekir. Çünkü genellikle serbest zamanlarda yapılan etkinliklerin tercih nedenleri aşağı yukarı aynı olup, kişinin rahatlama, psikolojik açıdan iyi hissetme gibi nedenlere dayanmaktadır.

Serbest zaman etkinliklerinin tercih nedenlerinde de, imkânların büyük etkisi vardır. Sınırlı imkan seçenekleri arasından çok fazla seçim imkanı olmadığından, seçimlerin değişiklik göstermemesi söz konusudur. Dolayısıyla bu durumda, etkinlikleri tercih etme nedenlerinin de benzer olması beklenir. Nitekim araştırma sorularında, serbest zaman etkinliklerine yeterince katılamam nedenleri incelenirken de bu durum görülmektedir.

Katılımcılar yeterince etkinlik fırsatı bulamadıklarından, tercihlerini belirleyen bazı sınırlılıklarla karar vermek durumunda kalmaktadır.

Etkinliklerin tercih edilmesinde etkili olabilecek bir diğer unsur da, yetiştirilme tarzı olabilir. Örneğin küçüklüğünden itibaren ailesiyle sinema, tiyatro gibi etkinliklere katılan bir bireyin, yetişkinlik döneminde de bu etkinlikleri devam ettirmesi beklenir. Tercihini etkileyen bu önemli unsur ise, yaşanan bölgenin değişmesiyle beraber değişebilir. Büyük şehirlerde daha fazla kültürel etkinlik imkânı bulan bireylerin, daha küçük ölçekli yerleşim yerlerinde bu imkanlara sahip olamaması da tercih nedenlerini etkileyebilecek faktörlerden birisidir.

Hipotez-3: Mesleki Kıdeme Göre; Serbest Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Arasındaki Fark

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre, serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler hakkındaki görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi.

Serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkilerin farklı olabilmesinin birinci koşulu, etkinlik türlerinin farklı olması ya da kişisel özelliklerin farklı olması, yani farkın olmasıdır. Örneğin bir bireyde sinema farklı bir etki yaratırken, müzik etkinliği farklı, spor etkinliği ise hem vücudu, hem zihni etkileyen bir etki sahibidir.

Bunun yanında, aynı etkinliğin farklı kişilerde farklı etkiler bırakması da mümkündür. Örneğin bir spor etkinliği, kimi bireylerde rahatlama ve zinde olmayı ön plana çıkarırken, kimi insanda ise kazanma hırsı, azim gibi duyguları ön plana çıkarabilir. Bu gibi kişisel özelliklerin serbest zaman etkinliklerinin birey üzerinde bıraktığı etkileri belirlediği düşünülebilir.

Serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkileri belirleyebilecek bir diğer unsur, etkinliklere katılma şekli olabilir. Birilerinin güdümlenmesiyle katılan etkinliklerle, bireyin kendi isteğiyle katıldığı etkinliklerin etkileri de farklı olmalıdır. Dolayısıyla etkinliklere katılma nedeninin de bu etkiyi yönlendirdiği düşünülebilir.

Serbest zaman etkinliklerinin bıraktığı etkileri belirleyebilecek bir diğer konu ise maddi imkanlar olabilir. Örneğin maddi açıdan bir götürüsü olan etkinliklerle, katılımı ücretsiz olan etkinlikler de farklı etki bırakabilir. Katılımın ücretsiz olduğu etkinliklerde, katılımcının maddi durumu belli bir düzeyin altında ise, sağlanan rahatlama etkisinin daha fazla olması beklenir.

Hipotez-4: Mesleki Kıdeme Göre; Serbest Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılmama Nedenleri Arasındaki Fark

Analiz sonuçları, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zaman etkinliklerine yeterince katılmama nedenleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gösterdi.

Serbest zaman etkinliklerine yeterince katılmamanın da çeşitli nedenleri olabilir. Bunların başında yine kısıtlı imkanlar, maddi boyut, yükümlülükler gibi konular gelebilir. Ancak araştırmanın yapıldığı ilin genel imkanları düşünüldüğünde, bu imkanların sınırlı olmasının daha çok aradaki bu farkın anlamsız çıkmasına neden olduğu düşünülebilir.

Tiyatro, sinema, konser gibi etkinliklerin, ya da sportif müsabakalarının oldukça zengin olduğu illerle kıyaslandığında Kütahya, sınırlı imkanlara sahip tipik bir Anadolu kentidir. Sınırlı olan bu imkanların yanında, ilin genel yaşam standardı da belli bir düzeyde

sabittir. İlde genellikle mesai saatinin bitiminde birkaç saat devam eden hayat, akşam saatlerinde eve taşınmaktadır. Tipik memur yaşamına sahip olan ilde, polislerin de ortalama bir günlük yaşam çizelgesinin olması, araştırmanın bu sonucunu destekler niteliktedir.

Serbest zaman etkinliklerini tercih etmeme nedenleriyle paralel olarak ortaya çıkan bu sonuç, serbest zaman etkinliklerinden etkilenme düzeyleri arasındaki fark ve etkinlik çeşitleri arasındaki farkla da doğru orantılı olarak çıkmıştır. Tüm sonuçlarda da ortak olan en önemli unsur, yeterli imkanın olmamasıdır.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, polislerin serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklerin, etkinlikleri tercih etme nedenlerinin, etkinliklerin bıraktığı etkilerin ve etkinliklere yeterince katılamama nedenlerinin mesleki kıdeme göre değişmediği görüldü. Mesleki kıdem aynı zamanda, yaşın da göstergesi olduğundan, genel olarak polislerin bu konulardaki görüşlerinin yaşa göre de değişmediği ifade edilebilir. Yaşa göre seçilen etkinliğin türü, şekli, bıraktığı etki, katılma nedeni gibi değişkenlerin değişmesi beklenirken, farkın istatistiksel olarak anlamsız bulunması, polislerin yeterli seçim alanına sahip olmadığına, dolayısıyla eldeki şartları değerlendirmekle yetindiklerine işaret etmektedir.

4.2. SONUÇ

Yapılan bu araştırmada, Kütahya ilinde Emniyet Teşkilatında görev yapan polislerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının polislerin mesleki kıdemlerine göre aralarında farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmada mesleki kıdemin bağımsız değişken olarak seçilmesinin nedeni, katılımcıların cinsiyet, gelir durumu gibi değişkenler açısından aralarında çok fazla farklılığın bulunmamasıdır. Araştırmada polislerin boş zamanlarında tercih ettikleri etkinlikler, etkinlikleri tercih etme nedenleri, etkinlikleri tercihe yönlendiren etkiler, bu etkinliklere katılım yeri ve şekli, etkinliklerin polisler üzerinde bıraktığı etkiler ve polislerin serbest zamanlarını değerlendirme etkinliklerine katılmama nedenleri araştırılmıştır.

Serbest zamanlarda tercih edilen etkinliklerin türüne göre polislerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespiti için sorulan on beş sorudan dokuzuna verilen yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunurken, altı soruya verilen yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu durumda araştırmanın birinci hipotezi olan serbest zamanlarda tercih edilen etkinlik çeşitleri arasında mesleki kıdeme göre fark olmadığı görüşü reddedilmiştir. Tercih edilen etkinliğin türü biraz da içerisinde bulunulan ilin sosyal ve kültürel olanakları ile ilişkilidir. Kütahya ilinin olanakları düşünöldüğünde, bu durumun farklı çıkmasının nedenini daha çok belli yaşa hitap eden etkinliklerin varlığına bağlamak mümkündür.

Polislerin serbest zamanlarında tercih ettikleri etkinlikleri tercih etme nedenleri incelendiğinde, yeteneklere uygun olma, arkadaşlarla birlikte olma, fazla harcama gerektirmeme, faaliyetlere katılımı engelleyecek aile ya da çevre baskısının olmaması, faaliyet merkezine kolayca ulaşım, sağlığı koruma, sağlık kazanma ve alışkanlık kazanma nedeni ile serbest zaman tercihi yapma nedenlerine ilişkin görüşler arasında mesleki kıdeme göre far istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Rahatlama ve iş ortamından uzaklaşma, güzel bir ortam sağlama, faaliyetler için araç ve tesisin yeterli olması, faaliyet

istenen etkinlikle ilgili hazırlık programının olması, alınan eğitimin yönlendirmesi ve kilo problemi nedeni ile serbest zaman etkinlik yapma nedenleri arasında polislerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Polislerimizin serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklere katılım şekillerine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde genellikle yalnız ve genellikle aile ile etkinliklere katılma görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Arkadaşlarla, mesai arkadaşları ile ya da uzman kişilerin rehberliğinde serbest zaman etkinliklerine katılmada polislerin mesleki kıdemlerine göre görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Burada da beş sorunun üçünde çıkan anlamlı farklılık, polislerin serbest zaman etkinliklerine katılımlarında mesleki kıdeme göre aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. dolayısı ile araştırmanın üçüncü hipotezi de reddedilmiştir.

Polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklere katılma yerlerine ilişkin görüşleri arasındaki fark incelendiğinde, ev, dernek, lokal, sendika vb. yerler, açık kırsal alanlar ve internet cafe gibi ortamlarda etkinlik tercih etme görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunurken ($p<0.05$), spor tesisleri, oyun salonları, el sanatları uygulama merkezleri ve kültür sanat merkezlerindeki etkinliklere katılıma ilişkin görüşler arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Bu durum araştırmanın dördüncü hipotezinin kabul edilmesinin gerektiğini göstermekte olup, polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarında tercih ettikleri etkinliklere katılma yerleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Polislerimizin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarda tercih ettikleri etkinliklere yönelme nedenlerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılık incelendiğinde, yazılı ve görsel basın, çalışılan birim ve mesai arkadaşları nedeni ile etkinliklere yönelme görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenirken ($p<0.05$), diğer altı nedenin hepsinde de mesleki kıdeme göre görüşler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Dolayısı ile polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest

zamanlarında tercih ettikleri etmenlere yönelme nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu nedenle araştırmanın beşinci hipotezi de reddedilmiştir.

Polislerin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarda tercih edilen etkinliklerin bıraktığı etkilerin arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına bakıldığında, etkinlikleri eğlenceli ve heyecanlı bulma, eğitici bulma, rahatlatıcı ve sıkıntılardan uzaklaştırıcı bulma, sağlığa olumlu etkilerinin olduğunu düşünme, farklı yaşantılar bulma ve insanlarla kolay ilişki kurma konularındaki görüşler arasındaki farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$). Serbest zamanlarda tercih edilen etkinlikleri dinlendirici bulma, mutlu edici görme ve zevk alma ve sosyal statü sağlama konusundaki görüşler arasındaki fark ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Polislerimizin mesleki kıdemlerine göre serbest zamanlarda tercih edilen etkinliklere katılmama nedenleri incelendiğinde, ekonomik yetersizlik, serbest zamanları belirli bir faaliyetle doldurma gibi bir alışkanlığın olmaması, bulunulan çevrenin serbest zaman etkinliklerine katılmaya engel olduğu, faaliyetlere yönelecek aile ve arkadaş çevresine sahip olmama ve etkinliklere katılımı teşvik edici tesis, araç gereç ya da program uyumsuzluğu konularında verilen yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0.05$). Bunun yanında ilgili kurumların bireye hitap eden programlarının bulunmaması ve hangi faaliyetin nasıl ve niçin yapılacağına ilişkin bilgiye sahip olmama konusundaki görüşler arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < 0.05$).

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde mesleki kıdeme göre tercih edilen etkinlik, etkinliği tercih etme nedeni, etkinliğe yönlendiren etmenler, etkinliğe katılma şekli, etkinliğin bıraktığı etkiler ve etkinliğe katılmama nedenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunurken, etkinliğe katılma yeri konusundaki görüşler arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

4.3. ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmada, serbest zamanlarda tercih edilen etkinliklerin daha çok bulunulan yerin imkanları ile sınırlı olduğu görölmektedir. Koruyucu hekimliğin ve mesleki memnuniyetin öneminin arttığı günümüzde, rekreasyon faaliyetlerinin fazlalığı, kişilerin daha etkili bir şekilde çalışmasına ve yaşam memnuniyetinin artmasına da neden olmaktadır. Bu nedenle, rekreasyon faaliyetlerinin artması amacı ile araştırmada şu öneriler getirilebilir:

- Rekreasyonel olanakların arttırılması için fizibilite çalışmaları yapılabilir.
- Rekreasyonel faaliyetlere katılımı yönlendirici etkinlik ve çalışmalara yer verilebilir.
- Rekreasyonel faaliyet veren merkezlerin çeşitleri ve sayıları arttırılabilir.
- İlin tüm olanakları çerçevesinde olası rekreasyonel merkezlerin ödeme koşulları, ulaşım şartları, sunulan hizmetler gibi değişkenlerin optimize edilmesi sağlanabilir.
- Rekreasyonel faaliyetlerin maliyetleri düşürölerek, bu faaliyetlere katılım ücretlerinin bir kısmı çalışılan kurum tarafından karşılanabilir. Çünkü rekreasyonel faaliyetlere katılan bireyin üreticiliği artmakta, dolayısı ile kurumun üstlendiği bu tarz giderler kuruma tekrar etkin iş gücü olarak geri dönmektedir.

KAYNAKÇA

1. Bakır, M. (1990), *Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
2. Hacıoğlu, N. ve Gökdeniz, A. D. (2003), *Boş Zaman Ve Rekreasyon Yönetimi*, Detay Yayınları, Ankara
3. Küçük, F. (2007), *Rekreasyon – Boş Zaman Değerlendirme*
4. [Http://www.rekreasyon.org/kategorisiz/beden-egitimi-ve-spor-yuksekokulu.html](http://www.rekreasyon.org/kategorisiz/beden-egitimi-ve-spor-yuksekokulu.html) (Erişim tarihi: 20.02.2011, 15:00).
5. Thema Laraousse (1994), *Milliyet Gazetecilik A.Ş. Yayınları*, İstanbul
6. Aydın, M. (2000), *Kurumlar Sosyolojisi*, Vadi Yayınları, Ankara
7. Zülal A. (2002), "Sağlık İçin Hareket Edin", *Bilim Ve Teknik Dergisi*, Ağustos 2002.
8. Tezcan, M. (1977), *Serbest Zamanlar Sosyolojisi*, Doğan Matbaası, Ankara
9. Erkal M. (1992), *Sosyolojik Açından Spor*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul
10. Erkal M., ve Diğerleri (1998), *Sosyolojik Açından Spor*, Der Yayınları, İstanbul
11. Kalaycı, S. (2008), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 2. Baskı
Ankara: Asil Yayınevi
12. Usal, A. (1998), "Turizmde Rekreasyon Ve Çevre İlişkileri", *Yayınlanmamış Doktora Ders Notları*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir
13. Panizzon, D. ve Andrew B. (2000), "Biodiversity İn Australia: What, Where And For How Long?", *Australian Science Teachers Journal*, 46(4), 17-26.
14. Yılmaz, A., Morgil, İ., Aktuğ, P., Göbekli, İ. (2002), "Ortaöğretim Ve Üniversite Öğrencilerinin Çevre, Çevre Kavramları Ve Sorunları Konusundaki Bilgileri Ve Öneriler", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 156-162
15. Keleş, R. ve Hamamcı, C., (2005), *Çevre Politikası*. (Beşinci Baskı), İmge Kitabevi, Ankara
16. Keleş, İ., Metin, H., Sancak, Ö.H., (2005), *Çevre, Kalkınma Ve Etik*. Birlik Matbaacılık, Ankara

17. Uşak, M. (2006), Çevre Nedir? Çevre Bilimi. Aydoğdu, M., Gezer, K. (Ed.). Anı Yayıncılık, Ankara
18. Uzun, N. ve Sağlam, N. (2005), “Sosyo-Ekonomik Durumun Çevre Bilinci Ve Çevrenin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29, 194 – 200
19. Gündüz, T. (2004), Çevre Sorunları. (3. Baskı).Gazi Kitabevi, Ankara
20. Karaküçük, S. (2008), Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme). (Beşinci Baskı). Gazi Kitabevi, Ankara
21. Turton, S. M. (2005), “Managing Environment Impacts Of Recreation And Tourism In Rainforests Of The Wet Tropics Of Queensland World Heritage Area”, Geographical Research. 43, 2, 140 – 151
22. Dowling, R. K. (2003), Tourism And Recreation. Tourism Management Volume:25 Issue:5, ss. 642-643
23. Ball, R. (2003), The Geography Of Tourism And Recreation: Environment, Space And Place. Tourism Management Volume:24 Issue:2
24. Özkan, B. (2002), Kırsal Rekreasyon Planlaması. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ders Notları, İzmir
25. Buckley, R. (2003), Tourism, Recreation And Sustainability: Linking Culture And The Environment. In: S. Mccool And R. N. Moisey (Editör), Annals Of Tourism Research, Volume 30, Issue 1
26. Ekşioğlu, T. (1996), Ankara İli Elmadağ Yöresinin Rekreatif Özelliklerinin İrdelenmesi Ve Sorunların Çözümü Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
27. Yılmaz, R. (2006), Saroz Körfezi'nin Turizm Ve Rekreasyonel Kullanım Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 1, Issn: 1302-7085, Sayfa: 124-135
28. [Http://Www.Kutahyahem.Gov.Tr/Index.Php?Option=Com_Content&View=Article&Id=1&Itemid=4](http://Www.Kutahyahem.Gov.Tr/Index.Php?Option=Com_Content&View=Article&Id=1&Itemid=4) (Erişim tarihi: 11.07.2010, 17:30).
29. Başar, M. A. (2006), Türkiye`deki Tabiat Parklarının Açık Hava Sportif Rekreasyon Aktiviteleri Açısından Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi (Kocaeli Ballıkayalar

- Vadisi Tabiat Parkı Örneği), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
30. Öpözlü, A. K. (2006), Çağımızda Değişen Sağlık Bilincinin Sportif Rekreasyona Katılım Düzeyine Etkisinin Araştırılması Kütahya Örneği, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
31. Kılıç, K. (2006), Harcanabilir Gelirin Artmasının Sportif Rekreasyona Katılıma Olan Etkisinin Araştırılması İstanbul Örneği, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
32. Uğurlu, A. (2005), Rekreasyonel Amaçlı Doğa Sporlarının Turizmde Kullanılması Antalya Köprülü Kanyon Rafting Uygulaması, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı
33. Güngörmüş, H. A. (2007), Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreasyonel Egzersize Güdöleyen Faktörler, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Doktora Tezi
34. Saçlı, F. (2008), Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Ve Rekreasyon Programlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Düzeylerinin Saptanması Ve Karşılaştırılması, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
35. Cerit, E. (2008), Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulları Bünyesindeki Rekreasyon Bölümlerinin Tercih Edilme Nedenleri Ve Bölüm Öğrencilerinin Beklentileri, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü, Rekreasyon Anabilim Dalı, Doktora Tezi
36. Karaküçük, M. (2008), Kentlerde Spor Amaçlı Rekreasyonel Tesislerin Potansiyel Değerlendirmesi: Keçiören Belediyesi Örneği, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
37. Müftöler, M. (2008), “Muğla Üniversitesi’nde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Alanlarına Göre Rekreasyon Tercihlerinin Belirlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla

38. Uğurlu, A. (2005), “Rekreasyonel Amaçlı Doğa Sporlarının Turizm’de Kullanılması- Antalya Köprülü Kanyon Rafting Uygulaması”, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya
39. Tezcan, N. (2007), “Rekreasyon Etkinliklerinin Çalışanların Performansları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi (Kocaeli Trakya Birlik)”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
40. Özkaptan, E. (2007), “Okullardaki Sosyal Kulüp Etkinliklerinin Rekreasyonel Açısından Değerlendirilmesi (Adapazarı Orta Öğretim Kurumları Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
41. Erenci, T. (2006), Bir Üniversite Yerleşkesinde Rekreasyon İhtiyacı Ve Planlanması (Umuttepe Örneği), Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli
42. Kütahya Belediyesi Resmi Sitesi, [Http://www.kutahya.bel.tr/spor/spor.html](http://www.kutahya.bel.tr/spor/spor.html) (Erişim tarihi: 27.06.2010, 13.00)
43. Zorba, E. (2001), “Kamu Personelinin Rekreatif Eğilimleri (Muğla İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara
44. Ağılönü, A. (2007), “Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri Ve Model Belirleme (Fethiye Örneği)”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
45. Yılmaz, D. (2005), “Rekreasyon Program Yönetimi: Orta Öğretimde Rekreasyon Programlarına Katılan Bayan Öğrencilerin, Rekreasyon Programlarına Bakış Açılarının Ve Deneyimlerinin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Ün., Bolu
46. Önal, A. (2007), “Ev Hanımlarının Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Ve Beklentilerinin Tespiti (İstanbul Anadolu Yakası Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi
47. Soykan, E. (2004), “Kütahya İlinde Rekreatif Amaçlı Trekking (Doğa Yürüyüşü) Alanlarının Belirlenmesi Ve Spor Turizminin Geliştirilmesi Açısından Değerlendirilmesi”, Lisans Tezi, Dpü Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu, Kütahya.

48. Binarbaşı, S. (2006), “Kütahya İlinde İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Tespiti Ve İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, DPÜ, Kütahya.
49. Öztırak, E. (2006), “18-40 Yaş Kent Yoksulu Kadınların Rekreasyon Alışkanlıkları (İstanbul Ahmet Yesevi Mah. Örneği)”, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Kocaeli
50. Ekici, S., S. Can, E. Zorba, E. Durukan Ve A. Birgül, (2006), “Muğla Marmaris’teki Seyahat Acentelerinin Müşterilerine Sundukları Rekreasyonel Sportif Animasyon Etkinliklerinin Değerlendirilmesi”, 9. Spor Bilimleri Kongresi
51. Kandazgelen, N. Ve Hergüner, G. (2006), “Muğla Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin İncelenmesi (Sakarya İli Örneği)”, 9. Spor Bilimleri Kongresi
52. Demirel, M., B. Gürbüz Ve S. Karaküçük, (2007), “Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Çevreye Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi Ve Yeni Ekolojik Paradigma Ölçeğinin Geçerliliği Ve Güvenirliği”, 10. Spor Bilimleri Kongresi
53. Çınar, Ç. ve S. Karakuş, (2007), “Üniversite Öğrencilerinin Seçmeli Beden Eğitimi Dersi Sayesinde Boş Zamanlarını Sportif Etkinliklerle Değerlendirme Alışkanlıklarını Kazanmalarının İncelenmesi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği)”, 10. Spor Bilimleri Kongresi.
54. Müderrisoğlu ve Arkadaşları (2005), “Kırsal Rekreasyonel Faaliyetlerde Kısıtlayıcılar”, Tarım Bilimleri Dergisi, 11 (1) 40-44
55. Demir, F. (2002), “Milli Parklarda Sürdürülebilirlik Kavramının Turizm Ve Rekreasyon Faaliyetleri Açısından Analizi: Türkiye'deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama” D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi Cilt:17 Sayı:2
56. Aslan, “Sanayileşme Ve Kentleşmenin Doğada Rekreasyon Faaliyetlerine Duyulan Gereksinimi Arttırıcı Etkisi” [Www.ekolojidergisi.Com.Tr/Resimler/8-3.Pdf](http://www.ekolojidergisi.com.tr/Resimler/8-3.Pdf) (Erişim tarihi: 20.02.2011, 15.00)
57. Balcı Ve İlhan, (2006), “Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Atılım Düzeylerinin Belirlenmesi” Muğla Üniversitesi, Spor Bilimleri Kongresi

58. Barlı Ve Arkadaşları, “Türk Orman Köylüsünün Rekreasyon Amaçlı Yararlanıcılarla Olan Çatışması” [Www.Bahcesel.Com/Forumsel/File278.Html&Act=Down](http://www.Bahcesel.Com/Forumsel/File278.Html&Act=Down) (Erişim tarihi: 14.07.2010, 22:00).
59. Özdilek, Ç., Demirel, M., Harmandar, D. (2007), “Dumlupınar Ve Sakarya Üniversitelerinde Öğrenim Gören Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri Ve Düzeylerinin Karşılaştırılması”, *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi* Issn:1303-5134, C:4, S:2
60. Göktaş, Z. ve Çolak, M. (2006), “Vergi Dairesi Başkanlığında Çalışan Personelin Boş Zamanlarını Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma(Balıkesir Örneği)”, *Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla*, P-008
61. Pepe, K., Hergül, O. E., Koç, İ. (2006), “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Boş Zaman Anlayış Ve Alışkanlıklarının Araştırılması”, *Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla*, P-031
62. Karaküçük, S., Gürbüz, B., Demirel, M. (2009), *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2009, VII (2) 47-50
63. Demirel, M., Harmandar, D. (2009), ‘Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi (Dumlupınar, Sakarya ve Gazi Üniversitesi Örneği)’, *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi* Issn:1303-5134, C:6, S:1
64. Akgül, B., Gürbüz, B., “Boş Zaman Tutum Ölçeği Geçerlilik Ve Güvenirlilik Çalışması”, 11. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Özet kitabı, S:199-201
65. Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, A., Sevindi, T., Gürbüz, B. (2011), “Bireyleri Rekreasyonel Amaçlı Egzersize Motive Eden Faktörlerin Çeşitli Değişkenlere Göre Karşılaştırılması (Kayseri İli Örneği), *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1): 54–61

EKLER

Ek.1. Anket Formu

Ek.2. Yazışmalar

Ek.3. Boş Veri Formu

Ek.4. Veriler

Ek.5. İstatistik Sonuçları

Ek.1. Anket Formu

ANKET FORMU

Değerli Emniyet Teşkilatı Mensupları;

Bu anket, “**Kütahya Merkez Emniyet Teşkilatında Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Araştırılması**” konulu Yüksek Lisans tezinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Bu bilimsel amacın dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır.

İlginiz ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Abdullah BEKDEMİR
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL, SOSYO-KÜLTÜREL VE MESLEKİ ÖZELLİKLER

1. **Cinsiyetiniz?** Bayan Erkek
2. **Yaşınız?** 26 ve altı 27-33 34- 40 41-47 47 ve üzeri
3. **Doğum Yeriniz?** Köy Kasaba Şehir Büyük Şehir Yurtdışı
4. **Öğrenim durumunuz?** Lise Ön lisans Lisans Yüksek lisans Doktora
5. **Medeni Durumunuz?** Bekar Evli Boşanmış Eşi ölmüş
6. **Ailenin Geliri?** 1.500-2.000 TL 2.001-2.500 TL. 2.501-3.000 TL. 3.001 TL. ve üzeri
7. **Görev Yılıınız?** 1-5 yıl 6-11 yıl 12-17 yıl 18-23 yıl 24 yıl ve üzeri
9. **Haftalık Ek Mesai Süresi?** 1-3 saat 4-7 saat 8-11 saat 12 saat ve üzeri
10. **Serbest Zamanlarınızda Daha Çok Aşağıdaki Etkinliklerden Hangisini Tercih Edersiniz?**
  - Genellikle sinema ve tiyatroya giderim
  - Genellikle çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarırım
  - Genellikle spor yaparım
  - Genellikle beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım
  - Genellikle sivil toplum örgütleri ve derneklerin faaliyetlerine katılırım
11. **Serbest Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri?**
  - Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için
  - İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için
  - İstedğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için
  - Sağlık nedeniyle
  - Fazla para harcamamı gerektirmediği için
12. **Serbest Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılmama Nedenleri?**
  - İlgili kurumların bana hitap eden programları olmadığı için
  - Ekonomik yetersizlik
  - Serbest zamanları belirli faaliyetlerle doldurmak gibi bir alışkanlığım olmadığı için
  - Faaliyetlere yönlendirecek arkadaş ve sosyal çevre teşviklerine sahip olmadığım için
  - Tesis ve araç-gereçler yeterli olmadığı için
13. **Serbest Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler?**
  - Dinlendiriyor
  - Eğlendiriyor
  - Sağlığımı koruyor
  - Farklı yaşantılar sağlıyor
  - Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor

Ek.2. Yazışmalar

DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KÜTAHYA

Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi
ve Spor Anabilim Dalı 2008.91511006 numaralı
kayıtlı öğrencisiyim.

Tez Çalışmam nedeniyle Kutahya
Emniyet Müdürlüğünde yapacağım anket çalışması
için gerekli izin ve öğrenci belgesinin verilme-
sini istiyorum. Anket çalışması ekteedir.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Adres. Zafertepe Mah.
Bahçelievler Sit.
S0/9. Blok No:3

KÜTAHYA

19.03.2009

A. Be...
m

Abdullah BEKDEMİR

Tel: 0534 2303664

EK-1 : Anket Formu

19.03.09

Sr. M. Çm...
20.03.09

20.03.09

Kayıt Tarihi	19.03.09
Doğru No	311
Kayıt No	528

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.30.2.DPÜ.0.E1.00.00/510-880
Konu : Anket Çalışması

26/03/2009

İLGİLİ MAKAMA

Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor yüksek lisans programı öğrencilerinden Abdullah BEKDEMİR, "Kütahya Merkez Emniyet Teşkilatında Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının Araştırılması" konulu yüksek lisans tez çalışması ile ilgili olarak anket çalışması yapacaktır. İlgili öğrencinin yapacağı çalışmaya ilişkin anket formu ekte gönderilmektedir.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

Doç.Dr. Abdullah YILMAZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
Ek-1 Anket formu (3 sayfa)

Bilgisayar İşletmeni	M.CİNGÖZ	26/03/09	
Şef	A.ALTINAY	26/03/09	
Enstitü Sekreteri	O.YOŞUMAZ	26/03/09	

Evrağın aslını
elden aldım.
A. B. B. B.
Abdullah BEKDEMİR

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Emniyet Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.4.43.00.72.02(31945)273

04/05/2009

Konu : Anket Çalışması

DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi :D.P.Ü'nin 26.03.2009 gün ve B.30.2.DPÜ.0.E1.00.00/510-880 sayılı yazısı.

İlgi sayılı yazınız ile; Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Abdullah BEKDEMİR' in Yüksek Lisans Tez Çalışmasında kullanmak üzere hazırlayarak Emniyet Müdürlüğümüz personelinin doldurması için Anket Formu gönderilmiştir.

Emniyet Müdürlüğümüzün tüm birimlerinde çalışan personele personel sayıları göz önünde bulundurularak belirli oranlarda personelimize gönderilen Anket Formlarından düzenlenmiş olup, doldurulan Anket Formları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Neset GÖLCÜK
Emniyet Müdürü a.
Emniyet Müdür Yardımcısı
2.Sınıf Emniyet Müdürü

E K İ :
1- Anket Formu (sayfa)

Ek.3. Veriler

Cinsiyet	Yaş	D.Yeri	Öğrenim	M.Durum	Geliri	Görev Süresi	Statü	Ek Mesai	s10	s11	s12	s13
2	5	2	2	2	4	5	2	4	1	5	3	2
2	2	2	3	2	6	3	2	4	1	1	3	1
2	3	3	2	2	3	3	2	4	1	5	2	1
2	3	3	1	2	3	3	2	4	2	5	3	2
2	3	2	2	2	6	3	2	4	1	2	2	1
1	2	2	2	2	2	2	3	4	1	4	1	2
2	3	3	2	2	5	3	2	4	2	5	3	1
1	1	2	5	2	3	1	1	4	1	3	5	1
1	3	2	2	2	3	1	2	4	2	2	1	2
2	3	2	1	2	4	3	2	1	1	1	5	3
2	4	1	2	2	4	4	2	4	1	2	5	3
2	3	2	2	2	4	3	2	4	2	3	4	2
1	3	3	2	2	5	3	2	2	3	3	3	3
2	3	1	2	2	5	3	2	2	3	2	4	2
2	3	1	3	2	4	3	2	2	2	3	5	1
1	3	4	3	2	6	2	2	2	3	2	2	3
2	4	2	3	2	5	3	2	3	2	1	1	5
2	3	3	1	2	3	3	2	1	1	3	1	1
1	1	4	3	1	1	1	2	3	3	5	2	5
2	3	2	2	2	4	3	2	1	5	1	1	5
2	4	1	2	2	3	3	2	4	1	5	2	4
2	3	3	2	2	6	3	2	2	5	5	1	3
2	3	2	2	2	3	3	2	4	5	3	5	1
2	3	2	1	2	5	3	2	2	4	2	1	2
2	2	2	3	2	6	3	2	4	3	1	5	3
2	5	2	2	2	4	5	2	4	4	2	5	3
2	3	1	2	2	6	3	2	1	5	3	4	2
2	3	2	2	2	3	2	4	4	3	3	3	3
2	1	3	2	1	3	1	2	2	2	2	4	2
2	1	3	3	1	2	1	2	3	4	3	5	1
2	3	3	2	2	3	3	2	4	5	2	2	3
2	2	2	3	2	3	1	2	4	2	1	1	5
2	1	3	2	1	2	1	2	4	3	3	1	1
2	1	2	2	2	3	1	2	4	4	5	2	5
2	2	2	1	2	3	2	2	4	5	4	5	3
2	3	3	1	2	6	3	2	3	2	5	4	1
2	2	2	1	2	3	2	2	2	4	1	1	5
1	1	3	4	2	6	1	2	2	5	5	2	4
2	3	2	2	2	3	2	2	4	3	5	1	3
2	3	2	2	2	3	2	2	4	2	3	5	1
2	3	3	2	2	6	3	2	4	1	2	1	2
2	2	1	2	2	3	3	2	4	1	1	5	3
2	3	1	2	2	6	3	2	3	1	2	5	3
2	2	1	3	2	3	1	2	4	2	3	4	2
2	4	1	3	2	4	4	6	4	1	3	3	3
2	3	1	2	2	4	3	2	2	2	2	4	2
1	4	3	1	2	4	4	2	4	2	3	5	1
2	3	3	2	2	4	3	2	2	1	1	1	5
2	4	1	2	2	3	4	2	4	2	5	2	4
2	2	1	3	1	3	1	2	3	1	5	1	3
2	3	4	3	2	3	3	2	4	1	3	5	1
2	3	2	3	2	3	3	2	4	2	2	1	2
1	1	3	3	1	3	1	2	4	3	1	5	3
2	3	2	2	2	3	3	2	4	3	2	5	3
1	3	3	2	2	6	3	2	2	2	3	4	2
2	2	3	2	1	3	2	2	2	3	3	3	3
2	2	3	3	2	3	1	2	1	2	2	4	2
2	4	2	1	2	3	5	1	3	1	3	5	1
2	3	2	2	2	3	2	2	4	3	1	1	5
2	2	3	1	2	3	2	2	3	5	5	2	4
2	1	1	2	1	3	1	2	3	1	5	1	3
2	2	2	2	1	4	2	2	1	5	3	5	1
2	5	1	2	2	4	4	2	4	5	2	1	2
2	3	4	2	2	3	3	2	4	4	1	5	3
2	2	2	2	2	3	2	2	4	3	2	5	3
2	2	2	2	2	3	2	2	4	4	3	4	2
2	3	2	3	2	3	3	2	4	5	3	3	3
2	3	2	2	2	3	3	2	4	3	2	4	2
2	3	3	2	2	3	3	2	4	2	3	5	1
2	5	3	2	2	4	5	2	1	4	1	1	5
2	4	3	3	2	4	4	7	4	5	5	2	4
2	4	1	2	2	5	3	2	4	2	5	1	3
2	3	3	3	2	3	3	2	4	3	3	5	1
2	3	2	2	2	3	3	2	3	4	2	1	2

2	2	3	3	2	3	1	2	4	5	1	1	5
2	1	3	4	1	3	1	2	4	1	5	2	4
2	2	1	1	2	3	2	2	3	5	5	1	3
2	5	2	1	2	3	5	2	4	5	3	5	1
2	4	3	1	2	3	5	2	1	4	2	1	2
2	2	1	1	2	2	2	1	1	3	1	5	3
2	1	3	1	1	3	1	2	2	4	2	5	3
2	2	2	1	2	5	2	2	4	5	3	4	2
1	1	4	2	1	3	1	2	2	3	3	3	3
2	3	1	2	2	3	3	2	4	2	2	4	2
2	2	2	2	2	3	2	2	4	4	3	5	1
2	4	4	1	2	4	3	2	4	5	1	1	5
2	2	3	3	2	3	1	2	3	2	4	5	3
2	3	1	3	2	5	3	2	4	3	5	4	1
2	2	3	2	2	6	3	2	4	4	1	1	5
2	3	2	2	2	6	4	2	4	5	5	2	4
2	3	1	2	2	5	2	2	2	2	5	1	3
2	3	1	2	2	3	2	2	4	4	3	5	1
1	2	3	2	2	6	3	2	3	5	2	1	2
2	3	3	2	2	3	3	2	4	3	1	5	3
2	4	2	3	2	4	4	6	4	2	2	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	1	3	4	2
2	3	1	3	2	3	3	2	4	1	3	3	3
2	3	4	1	2	3	3	2	4	1	2	4	2
2	3	3	1	2	3	3	2	4	2	3	5	1
1	1	3	2	1	3	1	2	4	1	1	1	5
2	4	1	2	2	4	4	4	4	1	5	2	4
1	1	2	2	1	3	1	2	2	2	5	1	3
2	5	1	2	2	4	4	2	4	1	3	5	1
2	4	3	3	2	5	4	2	4	2	4	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	1	5	4	1
2	5	1	3	2	4	4	6	4	1	1	1	5
2	3	3	2	2	4	3	2	2	2	5	2	4
2	3	1	4	2	6	3	2	4	3	5	1	3
2	3	2	2	2	3	3	2	4	3	3	5	1
2	4	3	1	2	2	5	1	2	2	2	1	2
2	2	3	2	2	3	3	2	4	3	1	5	3
2	3	2	3	2	4	3	5	4	2	2	5	3
2	2	4	1	2	6	3	2	2	1	3	4	2
2	1	4	3	2	4	2	2	2	3	3	3	3
1	1	1	1	2	6	2	2	2	5	2	4	2
2	1	2	2	2	6	2	2	2	1	3	5	1
2	1	3	2	1	3	1	2	1	5	1	1	5
1	1	1	3	4	3	1	2	4	5	5	2	4
2	1	4	2	1	3	1	2	4	4	5	1	3
2	3	2	2	2	3	3	2	3	3	3	5	1
2	3	1	2	2	6	3	2	3	4	4	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	3	5	5	4	1
2	2	3	1	2	6	3	2	3	3	1	1	5
2	3	1	2	2	2	2	2	3	2	5	2	4
2	3	2	2	2	3	3	2	3	4	5	1	3
2	3	3	2	2	4	3	2	4	5	3	5	1
2	4	3	3	2	4	4	2	3	2	2	1	2
2	4	4	3	4	3	4	2	4	3	1	5	3
2	1	1	2	2	3	3	2	4	4	2	5	3
1	1	3	2	2	5	1	2	4	5	3	4	2
1	1	3	2	1	4	2	2	3	2	3	3	3
2	3	2	2	2	3	2	2	4	4	2	4	2
2	2	1	2	2	3	3	2	4	5	3	5	1
1	2	4	3	3	5	3	2	4	3	1	1	5
2	4	4	4	2	3	3	2	4	2	5	2	4
1	4	4	3	3	6	4	2	3	1	5	1	3
2	3	3	2	2	5	2	2	4	2	3	5	1
2	2	2	1	1	3	1	2	4	3	2	5	3
2	3	4	1	2	5	3	2	2	3	3	4	2
1	2	5	1	4	5	5	5	3	2	3	3	3
2	5	4	1	3	3	5	2	4	3	2	4	2
2	2	4	4	2	5	2	3	2	2	3	5	1
1	2	1	5	2	6	3	2	4	1	4	5	3
2	2	3	3	1	3	1	2	4	3	5	4	1
2	3	3	2	2	3	3	2	4	5	1	1	5
2	1	3	3	2	3	1	2	4	1	5	2	4
2	2	2	1	2	3	2	2	2	5	5	1	3
1	2	4	4	2	5	2	2	2	5	3	5	1
2	1	3	2	1	3	1	2	4	4	2	1	2

2	3	3	3	2	3	3	2	4	1	5	4	1
2	3	1	2	2	3	3	2	4	5	1	1	5
2	3	4	1	2	3	2	2	4	5	5	2	4
2	1	3	1	2	3	2	2	1	2	5	1	3
2	1	3	2	1	3	1	2	4	4	3	5	1
2	2	3	2	2	3	2	2	3	5	2	1	2
2	2	2	3	2	3	1	2	3	3	1	5	3
2	4	2	2	2	3	3	2	4	2	2	5	3
1	2	3	2	2	6	2	2	3	1	3	4	2
2	3	2	2	2	3	3	2	4	2	3	3	3
2	1	3	2	1	3	1	2	4	3	2	4	2
2	2	2	2	1	3	1	2	4	3	3	5	1
2	3	3	2	2	3	2	2	4	2	1	1	5
2	4	3	2	2	3	4	2	3	3	5	2	4
2	5	2	2	2	4	5	2	4	2	5	1	3
2	2	2	3	2	6	3	2	4	1	2	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	3	3	4	2
2	3	3	1	2	3	3	2	4	5	3	3	3
2	3	2	2	2	6	3	2	4	1	2	4	2
1	3	4	3	2	6	2	2	2	5	3	5	1
2	4	2	3	2	5	3	2	3	5	4	5	3
2	3	3	1	2	3	3	2	1	2	5	4	1
1	1	4	3	1	1	1	2	3	4	1	1	5
2	3	2	2	2	4	3	2	1	5	5	2	4
2	4	1	2	2	3	3	2	4	3	5	1	3
2	3	3	2	2	6	3	2	2	2	3	5	1
2	3	2	3	2	3	3	2	4	1	2	1	2
2	3	2	2	2	3	3	2	4	2	1	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	3	2	5	3
2	5	3	2	2	4	5	2	1	3	3	4	2
2	4	3	3	2	4	4	7	4	2	3	3	3
1	2	1	1	2	6	2	2	4	3	2	4	2
1	3	3	1	2	6	2	2	2	2	3	5	1
2	3	1	3	2	6	3	2	2	1	1	1	5
2	2	1	3	1	3	1	2	4	3	5	2	4
2	2	3	4	2	3	1	2	3	5	5	1	3
2	5	1	1	2	3	5	1	3	1	3	5	1
2	2	3	3	2	3	2	2	2	5	4	5	3
2	3	2	2	2	3	3	2	3	5	5	4	1
2	2	3	3	2	3	1	2	4	2	1	1	5
2	1	3	4	1	3	1	2	4	4	5	2	4
2	2	1	1	2	3	2	2	3	5	5	1	3
2	5	2	1	2	3	5	2	4	3	3	5	1
2	4	3	1	2	3	5	2	1	2	2	1	2
2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1	5	3
2	1	3	1	1	3	1	2	2	2	2	5	3
2	3	3	1	2	3	3	2	1	3	3	4	2
1	1	4	3	1	1	1	2	3	3	3	3	3
2	3	2	2	2	4	3	2	1	2	2	4	2
2	4	1	2	2	3	3	2	4	3	3	5	1
2	3	3	2	2	6	3	2	2	2	1	1	5
2	3	2	2	2	3	3	2	4	1	4	5	3
2	3	2	1	2	5	3	2	2	3	5	4	1
2	2	2	3	2	6	3	2	4	5	1	1	5
2	3	2	2	2	3	3	2	3	1	5	2	4
2	3	1	2	2	6	3	2	3	5	5	1	3
2	3	3	2	2	3	3	2	3	5	3	5	1
2	2	3	1	2	6	3	2	3	2	2	1	2
2	3	1	2	2	2	2	2	3	4	1	5	3
2	3	2	2	2	3	3	2	3	5	2	5	3
2	3	3	2	2	4	3	2	4	3	3	4	2
2	4	3	3	2	4	4	2	3	2	3	3	3
2	1	1	2	1	3	1	2	3	1	2	4	2
2	2	2	2	1	4	2	2	1	2	3	5	1
2	5	1	2	2	4	4	2	4	3	1	1	5
2	3	4	2	2	3	3	2	4	3	5	2	4
2	2	2	2	2	3	2	2	4	2	5	1	3
2	2	2	2	2	3	2	2	4	3	2	5	3
2	3	2	3	2	3	3	2	4	2	3	4	2
2	3	2	2	2	3	3	2	4	1	3	3	3
2	3	4	1	2	3	2	2	4	3	2	4	2
2	1	3	1	2	3	2	2	1	5	3	5	1
2	1	3	2	1	3	1	2	4	1	4	5	3
2	2	3	2	2	3	2	2	3	5	5	4	1
2	2	2	3	2	3	2	2	3	5	5	1	5
2	2	2	3	2	3	1	2	3	5	1	1	5

2	3	3	1	2	3	3	2	1	3	2	4	2
1	1	4	3	1	1	1	2	3	2	3	5	1
2	3	2	2	2	4	3	2	1	3	1	1	5
2	4	1	2	2	3	3	2	4	1	4	5	3
2	3	3	2	2	6	3	2	2	5	5	4	1
2	3	2	2	2	3	3	2	4	5	1	1	5
2	3	2	1	2	5	3	2	2	3	5	2	4
2	2	2	3	2	6	3	2	4	5	5	1	3
2	5	2	2	2	4	5	2	4	5	3	5	1
2	3	1	2	2	6	3	2	1	3	2	1	2
2	3	2	2	2	3	2	4	4	2	1	5	3
2	1	3	2	1	3	1	2	2	1	2	5	3
2	1	3	3	1	2	1	2	3	2	3	4	2
2	3	3	2	2	3	3	2	4	3	3	3	3
2	2	2	3	2	3	1	2	4	3	2	4	2
2	1	3	2	1	2	1	2	4	2	3	5	1
2	1	2	2	2	3	1	2	4	3	1	1	5
2	2	2	1	2	3	2	2	4	1	5	2	4
2	3	3	1	2	6	3	2	3	5	5	1	3
2	2	2	1	2	3	2	2	2	5	2	2	3
1	1	3	4	2	6	1	2	2	3	1	3	5
2	3	2	2	2	3	2	2	4	5	5	4	1
2	3	2	2	2	3	2	2	4	2	1	1	5
2	3	3	2	2	6	3	2	4	4	5	2	4
2	2	1	2	2	3	3	2	4	5	5	1	3
2	3	1	2	2	6	3	2	3	3	3	5	1
2	2	1	3	2	3	1	2	4	2	2	1	2
2	4	1	3	2	4	4	6	4	1	1	5	3
2	3	1	2	2	4	3	2	2	2	2	5	3
1	4	3	1	2	4	4	2	4	3	3	4	2
2	3	3	2	2	4	3	2	2	3	3	3	3
2	4	1	2	2	3	4	2	4	2	2	4	2
2	2	1	3	1	3	1	2	3	3	3	5	1
2	3	4	3	2	3	3	2	4	2	1	1	5
2	3	2	3	2	3	3	2	4	1	4	5	3
1	1	3	3	1	3	1	2	4	3	5	4	1
2	3	2	2	2	3	3	2	4	5	1	1	5
1	3	3	2	2	6	3	2	2	1	5	2	4
2	2	3	2	1	3	2	2	2	5	5	1	3
2	2	3	3	2	3	1	2	1	5	3	5	1
2	4	2	1	2	3	5	1	3	2	2	1	2
2	3	2	2	2	3	2	2	4	4	1	5	3
2	2	3	1	2	3	2	2	3	5	2	5	3
2	1	1	2	1	3	1	2	3	3	3	4	2
2	2	2	2	1	4	2	2	1	2	3	3	3
2	5	1	2	2	4	4	2	4	1	2	4	2
2	3	4	2	2	3	3	2	4	2	3	5	1
2	2	2	2	2	3	2	2	4	3	1	1	5
2	2	2	2	2	3	2	2	4	3	5	2	4
2	3	2	3	2	3	3	2	4	2	5	1	3
2	3	2	2	2	3	3	2	4	3	2	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	2	3	4	2
2	5	3	2	2	4	5	2	1	1	3	3	3
2	4	3	3	2	4	4	7	4	3	2	4	2
2	4	1	2	2	5	3	2	4	5	3	5	1
2	3	3	3	2	3	3	2	4	1	4	5	3
2	3	2	2	2	3	3	2	3	5	5	4	1
2	4	1	1	2	3	3	2	3	5	1	1	5
2	4	1	3	2	4	4	7	1	2	5	2	4
1	2	3	4	2	3	1	2	3	4	5	1	3
2	3	2	2	2	3	3	2	4	5	3	5	1
2	3	3	2	2	4	3	2	4	3	2	1	2
1	2	1	1	2	6	2	2	4	2	1	5	3
1	3	3	1	2	6	2	2	2	1	2	5	3
2	3	1	3	2	6	3	2	2	2	3	4	2
2	2	1	3	1	3	1	2	4	3	3	3	3
2	2	3	4	2	3	1	2	3	3	2	4	2
2	5	1	1	2	3	5	1	3	2	3	5	1
2	2	3	3	2	3	2	2	2	3	1	1	5
2	2	1	3	2	5	1	2	2	2	5	2	4
2	2	3	4	2	3	1	2	4	1	5	1	3
2	2	3	3	2	3	1	2	4	3	3	5	1
2	1	3	2	1	3	1	2	3	5	4	5	3
2	2	1	3	2	3	1	2	4	1	5	4	1
2	1	1	2	1	1	1	2	4	5	1	1	5

1	2	3	2	2	6	3	2	3	3	3	5	1
2	3	3	2	2	3	3	2	4	2	2	1	2
2	4	2	3	2	4	4	6	4	1	1	5	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	2	2	5	3
2	3	1	3	2	3	3	2	4	3	3	4	2
2	3	4	1	2	3	3	2	4	3	3	3	3
2	3	3	1	2	3	3	2	4	2	2	4	2
1	1	3	2	1	3	1	2	4	3	3	5	1
2	4	1	2	2	4	4	4	4	2	1	1	5
1	1	2	2	1	3	1	2	2	1	4	5	3
2	5	1	2	2	4	4	2	4	3	5	4	1
2	4	3	3	2	5	4	2	4	5	1	1	5
2	3	3	2	2	3	3	2	4	1	5	2	4
2	5	1	3	2	4	4	6	4	5	5	1	3
2	3	3	2	2	4	3	2	2	5	3	5	1
2	3	1	4	2	6	3	2	4	2	2	1	2
2	3	2	2	2	3	3	2	4	4	1	5	3
2	4	3	1	2	2	5	1	2	5	2	5	3
2	2	3	2	2	3	3	2	4	3	3	4	2
2	3	2	3	2	4	3	5	4	2	3	3	3
2	2	4	1	2	6	3	2	2	1	2	4	2
2	1	4	3	2	4	2	2	2	2	3	5	1
1	1	1	1	2	6	2	2	2	3	1	1	5
2	1	2	2	2	6	2	2	2	3	5	2	4
2	1	3	2	1	3	1	2	1	2	5	1	3
1	1	1	3	4	3	1	2	4	3	2	5	3
2	1	4	2	1	3	1	2	4	2	3	4	2
2	3	2	2	2	3	3	2	3	1	3	3	3
2	3	1	2	2	6	3	2	3	3	2	4	2
2	3	3	2	2	3	3	2	3	5	3	5	1
2	2	3	1	2	6	3	2	3	1	4	5	3
2	3	1	2	2	2	2	2	3	5	5	4	1
2	3	2	2	2	3	3	2	3	5	1	1	5
2	3	3	2	2	4	3	2	4	2	5	2	4
2	4	3	3	2	4	4	2	3	4	5	1	3
2	4	4	3	4	3	4	2	4	5	3	5	1
2	1	1	2	2	3	3	2	4	3	2	1	2
1	1	3	2	2	5	1	2	4	2	1	5	3
1	1	3	2	1	4	2	2	3	1	2	5	3
2	3	2	2	2	3	2	2	4	2	3	4	2
2	2	1	2	2	3	3	2	4	3	3	3	3
1	2	4	3	3	5	3	2	4	3	2	4	2
2	4	4	4	2	3	3	2	4	2	3	5	1
1	4	4	3	3	6	4	2	3	3	1	1	5
2	3	3	2	2	5	2	2	4	2	5	2	4
2	2	2	1	1	3	1	2	4	1	5	1	3
2	3	4	1	2	5	3	2	2	3	3	5	1
1	2	5	1	4	5	5	5	3	5	4	5	3
2	5	4	1	3	3	5	2	4	1	5	4	1
2	2	4	4	2	5	2	3	2	5	1	1	5
1	2	1	5	2	6	3	2	4	5	5	2	4
2	2	3	3	1	3	1	2	4	5	5	1	3
2	3	3	2	2	3	3	2	4	5	3	5	1
2	1	3	3	2	3	1	2	4	3	2	1	2
2	2	2	1	2	3	2	2	2	2	1	5	3
1	2	4	4	2	5	2	2	2	1	2	5	3
2	1	3	2	1	3	1	2	4	2	3	4	2
2	3	2	2	2	3	2	2	4	3	3	3	3
2	3	3	3	2	3	3	2	4	3	2	4	2
2	3	1	2	2	3	3	2	4	2	3	5	1
2	3	3	3	2	3	3	2	4	3	1	1	5
2	3	4	3	2	3	2	2	4	1	4	5	3
2	2	3	1	1	4	2	2	3	5	5	4	1
2	3	3	2	2	4	3	2	4	5	1	1	5
1	1	3	2	2	4	1	2	4	3	5	2	4
2	3	2	2	2	3	3	2	3	5	5	1	3
2	3	3	1	2	6	3	2	4	5	3	5	1
2	3	2	2	2	3	3	2	4	3	2	1	2
2	3	2	2	2	3	3	2	4	2	1	5	3
2	3	1	2	2	5	3	2	4	1	2	5	3
2	3	3	2	2	3	2	2	4	2	3	4	2
1	2	2	1	2	5	1	2	3	5	5	4	1
2	3	2	2	3	3	3	2	3	2	1	1	5
2	5	1	1	2	3	5	2	4	4	5	2	4
2	4	1	1	2	3	5	2	4	5	5	1	3

Ek.4. İstatistik Sonuçları

Genel Özellikler

cinsiyet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Bayan	72	12,8	12,8	12,8
	Erkek	492	87,2	87,2	100,0
	Total	564	100,0	100,0	

yas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	26 ve alti	82	14,5	14,5	14,5
	27-33 arasi	140	24,8	24,8	39,4
	34-40 arasi	242	42,9	42,9	82,3
	41-47 arasi	66	11,7	11,7	94,0
	47 ve uzeri	34	6,0	6,0	100,0
	Total	564	100,0	100,0	

dogumyeri

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	koy	128	22,7	22,7	22,7
	kasaba	170	30,1	30,1	52,8
	sehir	206	36,5	36,5	89,4
	buyuksehir	58	10,3	10,3	99,6
	yurtdisi	2	,4	,4	100,0
	Total	564	100,0	100,0	

ogrenim

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	lise	110	19,5	19,5	19,5
	onlisans	292	51,8	51,8	71,3
	lisans	132	23,4	23,4	94,7
	yukseklisans	26	4,6	4,6	99,3
	doktora	4	,7	,7	100,0
	Total	564	100,0	100,0	

medenidurum

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	bekar	74	13,1	13,1	13,1
	evli	476	84,4	84,4	97,5
	bosanmis	8	1,4	1,4	98,9
	esiolmus	6	1,1	1,1	100,0
	Total	564	100,0	100,0	

cocuksayisi

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yok	124	22,0	22,0	22,0
	bir	114	20,2	20,2	42,2
	iki	262	46,5	46,5	88,7
	uc	44	7,8	7,8	96,5
	dort	10	1,8	1,8	98,2
	bes ve fazla	10	1,8	1,8	100,0
	Total	564	100,0	100,0	

esmeslegi

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	memur	136	24,1	27,8	27,8
	esnaf	4	,7	,8	28,6
	sanayici	2	,4	,4	29,0
	ogretmen	14	2,5	2,9	31,8
	evhanimi	326	57,8	66,5	98,4
	issiz	4	,7	,8	99,2
	akademisyen	4	,7	,8	100,0
	Total	490	86,9	100,0	
Missing	System	74	13,1		
Total		564	100,0		

ailegeliri

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1000 ve alti	8	1,4	1,4	1,4
1001-1500 arasi	18	3,2	3,2	4,6
1501-2000 arasi	318	56,4	56,4	61,0
2001-2500 arasi	86	15,2	15,2	76,2
2500-3000 arasi	48	8,5	8,5	84,8
3001 ve uzeri	86	15,2	15,2	100,0
Total	564	100,0	100,0	

gorevyili

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-5 yil	120	21,3	21,3	21,3
6-11 yil	114	20,2	20,2	41,5
12-17 yil	252	44,7	44,7	86,2
18-23 yil	42	7,4	7,4	93,6
24 yil ve uzeri	36	6,4	6,4	100,0
Total	564	100,0	100,0	

ekmesaisuresi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-3 saat	46	8,2	8,2	8,2
4-7 saat	86	15,2	15,2	23,4
8-11 saat	112	19,9	19,9	43,3
12 saat ve uzeri	320	56,7	56,7	100,0
Total	564	100,0	100,0	

Hipotezlere İlişkin Sonuçlar

Serbest Zamanlarda Tercih Edilen Etkinlik Çeşitleri

gorevyili * s10 Crosstabulation

			s10					Total
			Genellikle sinema ve tiyatroya giderim	Genellikle çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım	Genellikle spor yaparım	Genellikle beceri gerektiren el işleri ve sanatla uğraşırım	Genellikle sivil toplum örgütleri ve derneklerin faaliyetlerine katılırım	
gorevyili	1-5 yıl	Count	22	32	32	10	24	120
		% within s10	21,2%	21,9%	21,8%	25,0%	18,9%	21,3%
	6-11 yıl	Count	17	32	26	11	28	114
		% within s10	16,3%	21,9%	17,7%	27,5%	22,0%	20,2%
	12-17 yıl	Count	46	60	72	14	60	252
		% within s10	44,2%	41,1%	49,0%	35,0%	47,2%	44,7%
	18-23 yıl	Count	10	14	8	1	9	42
		% within s10	9,6%	9,6%	5,4%	2,5%	7,1%	7,4%
	24 yıl ve üzeri	Count	9	8	9	4	6	36
		% within s10	8,7%	5,5%	6,1%	10,0%	4,7%	6,4%
Total	Count	104	146	147	40	127	564	
	% within s10	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Test Statistics^b

	s10
Chi-Square	13,667 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,008

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 24,0.

b. gorevyili = 1-5 yıl

Test Statistics^b

	s10
Chi-Square	12,930 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,012

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 22,8.

b. gorevyili = 6-11 yıl

Test Statistics^b

	s10
Chi-Square	39,587 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 50,4.

b. gorevyili = 12-17 yıl

Test Statistics^b

	s10
Chi-Square	10,619 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,031

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 8,4.

b. gorevyili = 18-23 yıl

Test Statistics^b

	s10
Chi-Square	2,611 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,625

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 7,2.

b. gorevyili = 24 yıl ve üzeri

Serbest Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri

gorevyili * s11 Crosstabulation

		s11					Total	
		Yeteneklerime uygun olduğum ve alışkanlık kazandırdığı için	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	Sağlık nedeniyle	Fazla para harcamamı gerektirmediği için		
gorevyili	1-5 yıl	Count	21	27	33	6	33	120
		% within gorevyili	17,5%	22,5%	27,5%	5,0%	27,5%	100,0%
	6-11 yıl	Count	18	18	39	6	33	114
		% within gorevyili	15,8%	15,8%	34,2%	5,3%	28,9%	100,0%
	12-17 yıl	Count	48	55	80	14	55	252
		% within gorevyili	19,0%	21,8%	31,7%	5,6%	21,8%	100,0%
	18-23 yıl	Count	12	9	7	1	13	42
		% within gorevyili	28,6%	21,4%	16,7%	2,4%	31,0%	100,0%
	24 yıl ve üzeri	Count	4	12	10	2	8	36
		% within gorevyili	11,1%	33,3%	27,8%	5,6%	22,2%	100,0%
Total		Count	103	121	169	29	142	564
		% within gorevyili	18,3%	21,5%	30,0%	5,1%	25,2%	100,0%

Test Statistics^b

	s11
Chi-Square	21,000 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 24,0.

b. gorevyili = 1-5 yıl

Test Statistics^b

	s11
Chi-Square	30,474 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 22,8.

b. gorevyili = 6-11 yıl

Test Statistics^b

	s11
Chi-Square	44,627 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 50,4.

b. gorevyili = 12-17 yıl

Test Statistics^b

	s11
Chi-Square	10,857 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,028

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 8,4.

b. gorevyili = 18-23 yıl

Test Statistics^b

	s11
Chi-Square	9,556 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,049

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 7,2.

b. gorevyili = 24 yıl ve üzeri

Serbest Zaman Etkinliklerine Yeterince Katılmama Nedenleri

gorevyili * s12 Crosstabulation

			s12					
			İlgili kurumların bana hitap eden programları olmadığı için	Ekonomik yetersizlik	Serbest zamanları belirli faaliyetlerle doldurmak gibi bir alışkanlığım olmadığı için	Faaliyetlere yönlendirecek arkadaş ve sosyal çevre teşviklerine sahip olmadığım için	Tesis ve araç-gereçler yeterli olmadığı için	Total
gorevyili	1-5 yıl	Count	34	14	6	26	40	120
		% within gorevyili	28,3%	11,7%	5,0%	21,7%	33,3%	100,0%
	6-11 yıl	Count	26	15	9	22	42	114
		% within gorevyili	22,8%	13,2%	7,9%	19,3%	36,8%	100,0%
	12-17 yıl	Count	69	21	23	54	85	252
		% within gorevyili	27,4%	8,3%	9,1%	21,4%	33,7%	100,0%
	18-23 yıl	Count	13	6	3	7	13	42
		% within gorevyili	31,0%	14,3%	7,1%	16,7%	31,0%	100,0%
	24 yıl ve üzeri	Count	14	3	3	4	12	36
		% within gorevyili	38,9%	8,3%	8,3%	11,1%	33,3%	100,0%
Total		Count	156	59	44	113	192	564
		% within gorevyili	27,7%	10,5%	7,8%	20,0%	34,0%	100,0%

Test Statistics^b

	s12
Chi-Square	32,667 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 24,0.

b. gorevyili = 1-5 yıl

Test Statistics^b

	s12
Chi-Square	27,667 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 22,8.

b. gorevyili = 6-11 yıl

Test Statistics^b

	s12
Chi-Square	62,921 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 50,4.

b. gorevyili = 12-17 yıl

Test Statistics^b

	s12
Chi-Square	9,429 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,051

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 8,4.

b. gorevyili = 18-23 yıl

Test Statistics^b

	s12
Chi-Square	15,944 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,003

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 7,2.

b. gorevyili = 24 yıl ve üzeri

Serbest Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler

gorevyili * s13 Crosstabulation

			s13					Total
			Dinlendiriyor	Eğlendiriyor	Sağlığını koruyor	Farklı yaşantılar sağlıyor	Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor	
gorevyili	1-5 yıl	Count	23	26	42	12	17	120
		% within gorevyili	19,2%	21,7%	35,0%	10,0%	14,2%	100,0%
	6-11 yıl	Count	27	19	46	13	9	114
		% within gorevyili	23,7%	16,7%	40,4%	11,4%	7,9%	100,0%
	12-17 yıl	Count	61	57	84	18	32	252
		% within gorevyili	24,2%	22,6%	33,3%	7,1%	12,7%	100,0%
	18-23 yıl	Count	5	7	18	6	6	42
		% within gorevyili	11,9%	16,7%	42,9%	14,3%	14,3%	100,0%
	24 yıl ve üzeri	Count	8	11	10	3	4	36
		% within gorevyili	22,2%	30,6%	27,8%	8,3%	11,1%	100,0%
Total		Count	124	120	200	52	68	564
		% within gorevyili	22,0%	21,3%	35,5%	9,2%	12,1%	100,0%

Test Statistics^b

	s13
Chi-Square	21,750 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 24,0.

b. gorevyili = 1-5 yıl

Test Statistics^b

	s13
Chi-Square	37,579 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 22,8.

b. gorevyili = 6-11 yıl

Test Statistics^b

	s13
Chi-Square	53,040 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 50,4.

b. gorevyili = 12-17 yıl

Test Statistics^b

	s13
Chi-Square	13,952 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,007

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 8,4.

b. gorevyili = 18-23 yıl

Test Statistics^b

	s13
Chi-Square	7,056 ^a
df	4
Asymp. Sig.	,133

a. 0 cells (.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 7,2.

b. gorevyili = 24 yıl ve üzeri